

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Het schoolbestuur	4
1.1 Organisatie	4
1.2 Profiel	9
1.3 Dialoog	10
2. Verantwoording beleid	12
2.1 Onderwijs & kwaliteit.....	12
2.2 Personeel & professionalisering	16
2.3 Huisvesting & facilitaire zaken	19
2.4 Financieel beleid	20
2.5 Risico's en risicobeheersing	21
3. Maatschappelijke thema's	22
3.1 Strategisch personeelsbeleid	22
3.2 Werkdruk	23
3.3 Sociale Veiligheid	23
3.4 Nationaal Programma Onderwijs.....	23
3.5 Passend onderwijs	24
3.6 Onderwijsachterstanden.....	24
4. Verantwoording financiën	25
4.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief/continuïteitsparagraaf	25
4.2 Staat van baten en lasten en balans Staat van baten en lasten in meerjarig perspectief.....	26
4.3 Financiële positie	28
4.4 Gevolgen coronavirus	28
4.5 Signaleringswaarden 2022 n.a.v. de balanscijfers	28
4.6 Financieel jaarverslag.....	30

Inleiding

Hierbij presenteert het bestuur van PCBO Leeuwarden e.o. (PCBO) het bestuursverslag 2022, alsmede de jaarrekening. Het bestuursverslag vormt samen met de jaarrekening het jaarverslag van het schoolbestuur.

Begin 2022 kwamen we uit de laatste corona lockdown. In februari kwam er versoepeling in de regels en werd er meer tijd gegeven om tot een goed schooladvies te komen voor de leerlingen in groep 8 op basis van 'kansrijk adviseren'. Rond de zomer werden er per sector scenario's beschreven om in voorkomende gevallen terug te kunnen vallen op opgedane ervaringen met maatregelen. Gelukkig hoefden we hierop in 2022 niet meer op terug te vallen. In 2022 zijn op de scholen de NPO-middelen op basis van de gerelateerde schoolplannen goed ingezet om achterstanden en vertragingen goed aan te kunnen pakken. We hebben een extra schoonmaakbeurt tot mei in stand gehouden en waar de grootste problemen zich voordeden hebben we aandacht gegeven aan ventilatie. Alle klaslokalen waren al eerder voorzien van CO2 meters om te signaleren, maar ook op het gebied van installaties zijn er aanpassingen geweest. We hebben ook luchtzuiveringsapparaten aangeschaft en op een aantal scholen in lokalen met extra aandacht toegepast.

In februari 2022 begon de oorlog in Oekraïne. In Leeuwarden hebben de grote scholenkoepels in samenwerking met de gemeente Leeuwarden het onderwijs voor kinderen uit Oekraïne georganiseerd in een Tijdelijke Onderwijsvoorziening (TOV) op twee locaties in de gemeente in verband met verschillende opvangplekken in Grou en de stad. PCBO is penvoerder en de betreffende leerlingen worden op een speciaal brinnummer, dislocatie cbs Nijdjip, ingeschreven. In 2022 is er een groot verschil ontstaan tussen inkomsten en uitgaven. Er zijn op alle niveaus besprekingen gaande om dit gecompenseerd te krijgen. De schoolbesturen hebben gedaan wat verwacht mag worden, maar door situationele omstandigheden en onontkoombare formatieve keuzes nemen we het verschil over 2022 als vordering op.

Door de oorlog zijn we geconfronteerd met kostenstijgingen op het gebied van bouwprojecten en energie. Met de gemeente Leeuwarden en de betreffende aannemers hebben we goede afspraken kunnen maken om zelf geen financieel risico te lopen. De stijgende energiekosten hebben we als deelnemer van een redelijk gunstig mantelcontract binnen de perken weten te houden.

Het was een uitdaging om met de gevolgen van de quarantaineregels betreffende het coronavirus en het lerarentekort zo goed mogelijk onderwijs te blijven geven. Aan de voorkant van de formatieve bezetting is er extra geïnvesteerd om medewerkers te binden aan de organisatie. Er is geen flexibele schil. Daarmee was de basis redelijk ruim op orde, maar te weinig vervanging beschikbaar in pieken uitval. Gelukkig hebben alle medewerkers van het stafbureau het mogelijk gemaakt de bestuurlijke ontwikkelingen door kunnen laten lopen en waar nodig te ondersteunen en te faciliteren.

Mondiaal was 2022 dus een complex jaar met gerelateerde lokale gevolgen. Desondanks hebben de scholen van PCBO goed onderwijs gegeven en is het verder ontwikkelen op school en organisatieniveau niet stil komen te staan. Ik ben er trots op dat in deze inleiding te kunnen delen.

Het bestuursverslag is opgesteld met inachtneming van de wettelijke kaders die aangeven wat in het bestuursverslag moet worden opgenomen. De doelen van het afgelopen jaar worden beschreven en geëvalueerd.

Het bestuursverslag bestaat uit vier hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bevat algemene informatie over het bestuur. Het tweede hoofdstuk blikt terug op de resultaten van het beleid in 2022. Het derde hoofdstuk gaat over relevante maatschappelijke thema's en het vierde bevat een toelichting op de financiële situatie van het bestuur.

Het jaarverslag is onderdeel van de eigen verantwoordingscyclus. Dit maakt dat het intern toezicht (bestuur), de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad, de scholen de belangrijkste doelgroepen zijn aan welke het verslag wordt gepresenteerd en waarmee het wordt besproken en nadien vastgesteld door de directeur/bestuurder. Vervolgens gaat het naar OC&W.

Het format van dit verslag is opgesteld door diverse bestuurders en controllers, geïnitieerd door de PO-raad. Het verslag is besproken met het ministerie van OCW en accountancy-kantoren.

Hans Greidanus
Directeur/bestuurder

1. Het schoolbestuur

Dit hoofdstuk bevat algemene informatie over het schoolbestuur. De volgende vragen krijgen daarbij aandacht. Hoe ziet de organisatie eruit? Waar staat het schoolbestuur voor? En met welke partijen wordt er op welke manier samengewerkt?

1.1 Organisatie

Contactgegevens

- PCBO Leeuwarden e.o.
- 41419
- Margaretha de Heerstraat 2, 8921 AK Leeuwarden
- 058 - 2130350
- info@pcboleeuwarden.nl
- www.pcboleeuwarden.nl

Contactpersoon

Met wie kan er contact worden opgenomen met vragen naar aanleiding van het bestuursverslag?

- Dhr. J. Greidanus
- Directeur/bestuurder
- Tel. 058 - 2130350

Overzicht scholen

- Klik [hier](#) voor het overzicht van de scholen van PCBO Leeuwarden e.o.

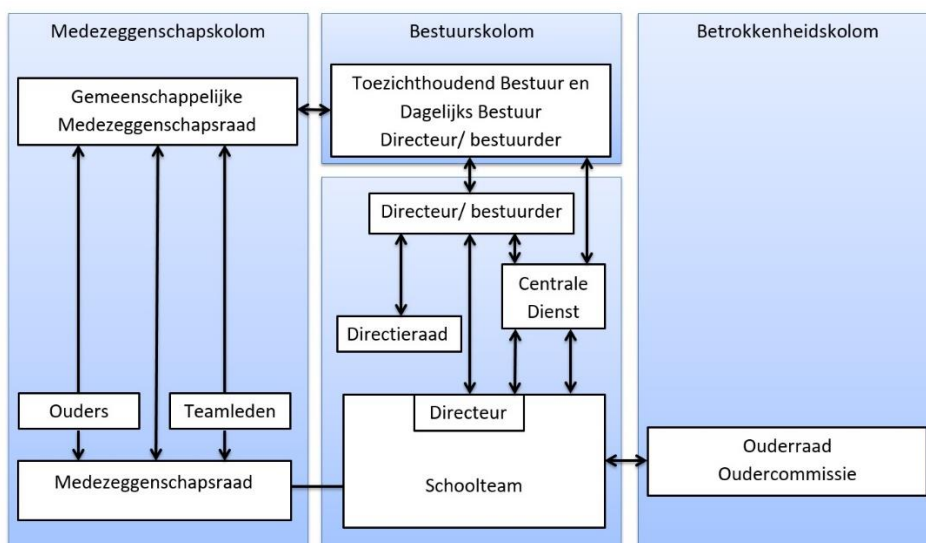
Juridische structuur

PCBO Leeuwarden e.o. is sinds 1 december 2019 een Stichting.

Organisatiestructuur

De stichting heeft een algemeen bestuur van max. 7 leden waarbinnen 6 bestuursleden toezichthouder zijn en de directeur/bestuurder dagelijks bestuurder is. Onder het bevoegd gezag ressorteren 16 basisscholen, op 18 locaties, waarvan 16 in de gemeente Leeuwarden en 2 in de gemeente Heerenveen. We organiseren dit met 14 brinnummers.

De volledige organisatiestructuur opgebouwd uit bestuur, medezeggenschap en betrokkenheid maken we zichtbaar in onderstaand organogram, het Organisatie- en communicatiemodel stichting:

Governance

In de [Code Goed Bestuur Primair Onderwijs](#) zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. Het bestuur van PCBO Leeuwarden e.o. handhaaft deze code.

Klik op de link voor het [Managementstatuut](#) van PCBO Leeuwarden e.o.

Klik op de link voor de [Statuten](#) van PCBO Leeuwarden e.o.

Functiescheiding

Volgens de [Code Goed Bestuur](#) zijn organisaties voor primair onderwijs verplicht om de functies van bestuur en intern toezicht te scheiden. Er zijn verschillende manieren om de functiescheiding uit te werken (zie de Code Goed Bestuur). *De functiescheiding bestuur en toezicht is bij PCBO Leeuwarden e.o. uitgewerkt op basis van het One-tier model.*

De functies van bestuur en intern toezicht zijn binnen één orgaan van het bevoegd gezag ondergebracht, waarbij scheiding van bestuur en toezicht wordt gerealiseerd doordat binnen dat ene orgaan de directeur/bestuurder met de uitoefening van het bestuur wordt belast en de andere bestuursleden met de uitoefening van intern toezicht.

Na een inhoudelijke evaluatie, onderzoek en oriëntatie is er op de bestuursvergadering in december 2022 besloten in te zetten op het two-tier model. Het boek 'Strategisch partnerschap, wat is wijsheid?' en een presentatie op locatie door de auteur Rienk Goodijk hebben daarbij dienst gedaan. Op 1 augustus 2023 moeten de statuten hierop aangepast zijn. Het lijkt mede door het vertrek wegens pensioen van de huidige directeur-bestuurder een passend moment.

Deel jaarverslag 2022 van het Toezichthoudend Bestuur

Het Toezichthoudend Bestuur heeft conform de wettelijke eisen een eigen jaarverslag geschreven. De belangrijkste bespreekpunten, ontwikkelpunten en resultaten in 2022 staan hierin beschreven, alsmede de wijze van toezichthouden, structuur van overleg en het volgen van kwaliteit. Ook wordt beschreven hoe er verbinding wordt gehouden met de organisatie.

Verantwoording

Het toezichthoudend bestuur legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken in het Bestuursverslag, horend bij de jaarrekening. De belangrijkste taak van de toezichthouder is het toezien op de totstandkoming en de uitvoering van het (Strategisch) Beleid, de naleving van de wettelijke voorschriften, rechtmatige inkomsten en doelmatige uitgaven ten gunste van het onderwijs. Tevens is er toezicht op het rechtmatig handelen van de directeur/bestuurder. Dit komt tijdens het jaargesprek aan de orde. Aangezien Flynth al langere tijd de accountant van PCBO was, heeft het bestuur besloten voor een nieuwe accountant te kiezen. Het toezichthoudend bestuur heeft Eshuis Accountants en adviseurs gevraagd de jaarrekening 2022 te controleren.

Verslag van het Toezichthoudend Bestuur 2022

Bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat eind 2022 uit de volgende personen:

David Schalkwijk (Voorzitter en Juridische zaken)	- Toezichthoudend bestuurder
Jacqueline Lenters-Gort (Vice voorzitter en Financiën)	- Toezichthoudend bestuurder
Jelle Coen Bijlsma (Bouw en Huisvesting)	- Toezichthoudend bestuurder
Anna Regina Groeneveld (Personeelszaken)	- Toezichthoudend bestuurder
Wilke van der Molen (Onderwijs, Zorg en Welzijn)	- Toezichthoudend bestuurder
Siebrren van der Berg (Bedrijfsvoering en ICT)	- Toezichthoudend bestuurder
Hans Greidanus (Directeur-Bestuurder)	- Dagelijks bestuurder

Taak en taakverdeling

Het bestuur van de Stichting voor Protestants Christelijk Basisonderwijs Leeuwarden en omgeving wordt gevormd door een Toezichthoudend Bestuur, dat de toezichthoudende functie uitoefent en de Directeur-Bestuurder, die het Dagelijks Bestuur uitvoert. Gezamenlijk vormen zij het Algemeen Bestuur van de Stichting.

De taak van het Toezichthoudend Bestuur is het toezien op het beleid van de Directeur-Bestuurder (Dagelijks Bestuur) en op de gang van zaken binnen de Stichting. Het Toezichthoudend Bestuur bewaakt de doelstellingen en de grondslag van de stichting en is klankbord voor de Directeur-Bestuurder. De stichting is ingericht volgens de Code Goed Onderwijs, Goed Bestuur.

Verdere ontwikkeling Governance

Van oudsher was de Stichting (zoals de meeste bijzondere scholen) een vereniging met een one-tier bestuursmodel, te weten één gezamenlijk bestuur waarin de dagelijkse aansturing plaatsvindt door een directeur-bestuurder en het toezicht wordt uitgeoefend door meerdere toezichthoudend bestuurders.

Nadat de vereniging in 2019 is omgezet naar een stichting, heeft het Algemeen Bestuur zich ten doel gesteld om onderzoek te doen naar de blijvende geschiktheid van het one-tier bestuursmodel voor de toekomst. Dit is een proces dat - mede vanwege Covid-19 en het vertrek van verschillende bestuursleden – tot eind 2022 heeft gelopen. Uiteindelijk heeft het Algemeen Bestuur in december 2022 het voornemen uitgesproken om in 2023 over te stappen naar een two-tier bestuursmodel, bestaande uit een Raad van Bestuur voor de dagelijkse aansturing van de Stichting en een Raad van Toezicht met de taak daarop toezicht te houden.

Toezichtvisie

PCBO hecht grote waarde aan een goede governance van haar Stichting. Mede in het kader van het voornoemde proces met betrekking tot de governance, is in 2023 de Toezichtvisie van PCBO Leeuwarden e.o. opgesteld en geïmplementeerd. Daarin zijn de uitgangspunten van het toezicht op het bestuur geformuleerd. Daarbij is onder meer de code 'Goed Bestuur PO' van november 2020 in acht genomen. De Toezichtvisie is door het Toezichthoudend Bestuur in samenspraak met het Dagelijks Bestuur opgesteld ten bate van zowel de interne als externe stakeholders. Het Toezichthoudend Bestuur laat daarmee zien hoe de uitgangspunten van goed bestuur worden toegepast binnen de eigen Stichting en maakt daarmee inzichtelijk hoe er wordt bijgedragen aan het realiseren van haar doelstellingen.

De kern van de Toezichtvisie van PCBO Leeuwarden e.o. is: samenwerking vanuit onderling vertrouwen en verbinding met oog voor de strategische koers en het financiële kader.

Samenstelling van het Toezichthoudend Bestuur

De leden van het Toezichthoudend Bestuur worden benoemd door het Algemeen Bestuur van de Stichting. In 2022 was de bestuurssamenstelling qua formatie stabiel.

Naam		Aantreden	Aftreden
Dhr. D.F.W. Schalkwijk	Voorzitter, lid remuneratiecommissie	juli 2015	juli 2023
Mevr. J. Lenters-Gort	Vice voorzitter, lid auditcomité financiën	juli 2018	juli 2026
Dhr. J.C. Bijlsma	Lid auditcomité financiën	juli 2019	juli 2023
Mevr. A.R. Groeneveld	Lid remuneratiecommissie	juli 2019	juli 2023
Mevr. W. van der Molen		juli 2021	juli 2025
Dhr. S. van der Berg		juli 2021	juli 2025

Bestuursvergaderingen 2022

Bij de periodieke vergaderingen vergadert het Toezichthoudend Bestuur samen met de Directeur-Bestuurder. In het verslagjaar 2022 is het bestuur verschillende malen in vergadering bijeen geweest. De volgende onderwerpen zijn onder meer besproken met de Directeur-Bestuurder:

- Nasleep Covid-19: hoe om te gaan met leerachterstanden, hygiëne en klimaatbeheersing op de scholen;
- Onderwijs aan kinderen uit Oekraïne en de daarmee samenhangende kosten;
- De overgang naar een nieuw accountantskantoor;
- Governance in het kader van het bestuursmodel;
- Toezichtvisie;
- Jaarplan en meerjarenbegroting;
- Inzet en besteding NPO-middelen;
- De reguliere managementrapportages en voortgangsrapportage per domein;
- Bestuursverslagen en Jaarrekening 2021;

- Ontwerp, aanbesteding en (ver)nieuwbouw IKC Albertine Agnesschool, Koningin Wilhelmina-school (Fontein en Transvaal) en nieuwbouw IKC Middelsee;
- Burgerschap en Identiteit;
- Kansen voor kinderen Leeuwarden Oost;
- Personele Zaken, lerarentekort, verzuim en te vervullen directie-vacatures.

Daarnaast hebben de leden (of een delegatie) van het Toezichthoudend Bestuur vanuit hun toezichthoudende rol onder andere de volgende activiteiten verricht:

- Toezicht op de doelmatige besteding van de rijksvergoeding;
- Bespreking met de accountant ten behoeve van de jaarrekening;
- Gezamenlijk overleg met GMR;
- Zelfevaluatie Toezichthoudend Bestuur;
- Schoolbezoeken in het kader van de Roadshow.

Eindbeeld 2022

Van Covid-19 naar een situatie van oorlog met een aanhoudende stroom vluchtelingen

In 2022 heeft het Algemeen Bestuur in het kader van Covid-19 verder ingezet op de hygiëne en klimaatbeheersing binnen de scholen. Halverwege het jaar kon de frequentie van de extra schoonmaakrondes naar beneden. De plannen voor een goede klimaatbeheersing zijn per school geïnventariseerd en waar nodig uitgevoerd. Corona is inmiddels 'genormaliseerd' en heeft in 2022 niet geleid tot een afwijkend verzuimbeeld. Wie begin 2022 dacht dat het een stabiel jaar op onderwijsgebied zou worden, kwam bedrogen uit toen de oorlog in Oekraïne een feit werd. De vluchtelingenstroom kwam snel op gang en ook Leeuwarden en omstreken kregen uitdagingen op het gebied van o.a. het realiseren van noodopvang en onderwijsvoorzieningen aan de mensen uit Oekraïne. De onderwijskoepels in Leeuwarden hebben hierin uitstekend samengewerkt en hebben tijdig kwalitatief goed onderwijs kunnen neerzetten voor deze kwetsbare kinderen. In de samenwerking met de gemeente Leeuwarden op dit onderwerp is PCBO penvoerder. De kosten van deze onderwijsvoorziening zijn per einde 2022 hoger dan de baten die de koepels gezamenlijk hebben ontvangen van het Rijk. Over de hoogte van de vordering zal in 2023 verder worden doorgesproken met het ministerie van OCW.

Bouw en huisvesting

De roerige tijden in de bouw (toenemende prijsstijgingen van materiaal en arbeid) hebben PCBO, in samenwerking met o.a. de gemeente Leeuwarden en kinderopvangorganisatie Sinne, in 2022 niet weerhouden om toekomstbestendige duurzame huisvesting te realiseren waar kwalitatief goed primair onderwijs gegeven kan worden. De ontwikkelingen voor wat betreft de huisvesting van de scholen was als volgt:

- De bouw van de Albertine Agnesschool werd afgerond. Op 1 juni 2022 opende het IKC officieel haar deuren;
- Bij de twee locaties van de Koningin Wilhelmina School (Fontein en Transvaal) heeft renovatie/bouw plaats gevonden, mede met het oog op de verdere verzelfstandiging tot twee zelfstandige IKC's. Begin 2023 is IKC Maria Louise (voorheen KWS Transvaal) heropend en met veel voldoening in gebruik genomen;
- De nieuwbouw van IKC Middelsee wordt voortvarend opgepakt tot een duurzaam gebouw.

Het Toezichthoudend Bestuur is content met deze ontwikkelingen. Een toekomstbestendig PCBO borgt dat één van de voorwaarden om onderwijs te kunnen geven aan PO-leerlingen voor langere tijd vervuld wordt. Het Toezichthoudend Bestuur blijft evenwel vanuit haar rol te allen tijde kritisch. Aangezien PCBO niet met publiek geld mag investeren in gebouwen, moeten eventuele onvoorziene budgettaire overschrijdingen uiteindelijk uit privaat vermogen bekostigd worden. Dit is in beginsel onwenselijk. Het Toezichthoudend Bestuur constateert dat PCBO ook tijdens het bouwproces waar nodig aanstuurt op bezuinigingen als budgettaire overschrijdingen dreigen. In dat kader wordt het Toezichthoudend Bestuur periodiek geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden mede in het licht van het budget door de Directeur-Bestuurder.

Leerlingenaantal

Het leerlingenaantal over heel PCBO is in 2022 licht gedaald. Dit lijkt een gevolg te zijn van de afname van basisschoolgaande kinderen in de wijken. Niettemin is het belangstellingspercentage toegenomen, hetgeen er op duidt dat PCBO voldoende aantrekkingskracht heeft op nieuwe leerlingen. De verwachting is dat wanneer de PCBO school in Middelsee is gerealiseerd, dit in de nabije toekomst een positief effect zal hebben op het totale Jaarverslag 2022 PCBO Leeuwarden e.o.

leerlingenaantal binnen de Stichting. Daarnaast heeft er vanuit het ministerie met het oog op de nieuwe bekostigingsregels een verschuiving plaatsgevonden m.b.t. de teldatum. Tot 2022 was het aantal leerlingen op 1 oktober leidend. Vanwege de nieuwe onderwijsbekostiging die m.i.v. 2023 een feit is, is 1 februari de nieuwe teldatum geworden. Hierdoor zit de tussentijdse aanwas op scholen in de telling, wat evenzeer een verandering veroorzaakt.

Financiën

Het Algemeen Bestuur bespreekt periodiek de voortgang van de exploitatiecijfers. Als Toezichthoudend Bestuur kijken wij uiteraard kritisch mee met de uitkomsten van de begroting en de effecten hiervan op de financiële positie op de korte en de lange termijn. Uitgangspunt is hierbij altijd dat de middelen zo veel mogelijk ten goede komen aan het onderwijs, maar dat we tegelijkertijd altijd aan onze verplichtingen kunnen voldoen.

Door verschillende impulsen vanuit de overheid zoals het ter beschikking stellen van NPO middelen, is de Stichting naast de reguliere exploitatie in staat om extra uitgaven te doen. Deze uitgaven zijn gericht op het kunnen creëren van kleinere klassen, respectievelijk meer leerkrachten en/of ondersteuning in de klas of investeringen in taal en onderwijsmiddelen. Het Toezichthoudend Bestuur is op uiteenlopende momenten geïnformeerd over de (wijze van) inzet en besteding van deze middelen. Als Toezichthoudend Bestuur zien we dat de inzet hiervan naar het onderwijs gaat en daar ten goede komt.

Het Algemeen Bestuur heeft bij het opmaken van de Begroting 2023 en de daarmee samenhangende meerjarenraming 2024-2026 zorgen geuit over de structurele bekostiging van het primair onderwijs:

1. De tussentijdse subsidieregelingen zijn vanuit het Rijk nog onvoldoende concreet gemaakt, waardoor PCBO op dit moment niet weet waarop zij recht heeft. De baten kunnen daarom nog niet in de begroting 2023 worden opgenomen.
2. De structurele financiering die het Rijk o.b.v. het Masterplan vanaf 2025 wil gaan inzetten is nog niet concreet gemaakt. De baten kunnen daarom nog niet in de begroting 2023 worden opgenomen.

De financiële onzekerheid maakt dat koersbepaling t.a.v. formatieve inzet blijvend onderwerp van gesprek is.

Lerarentekort

Wij maken ons blijvend zorgen om de lokale en maatschappelijke effecten van het lerarentekort. Door de extra middelen in de vorm van bijvoorbeeld NPO gelden is weliswaar tijdelijk een financiële impuls mogelijk, de vraag blijft evenwel wat de effecten daarvan zijn op een lange(re) termijn. PCBO zelf blijft derhalve onverminderd inzetten op goed werkgeverschap, waaronder goede opleidingsmogelijkheden. Uiteraard is het Algemeen Bestuur content met het dichten van de 'loonkloof' tussen het PO en het VO. Dit spreekt waardering uit! En is (op termijn) een onderdeel van de oplossing van het lerarentekort.

Tot slot

Het Toezichthoudend Bestuur constateert dat PCBO vanuit haar Strategisch Beleidsplan een stabiele koers vaart en dat de financiële positie op dit moment goed te noemen is. Er wordt door alle medewerkers met hart en ziel gewerkt om kwalitatief goed onderwijs te geven. Ook de Centrale Dienst speelt hierin een belangrijke rol. Het is mooi om te zien dat er binnen onze koepel zo veel scholen zijn met ieder haar eigen identiteit, volwassenheid, uitstraling en uitdagingen. Trots gaan we het nieuwe jaar in op weg naar nieuwe kansen voor onze leerkrachten en leerlingen.

Namens het Toezichthoudend Bestuur,

David Schalkwijk
Voorzitter

Gemeenschappelijke medezeggenschap (GMR)

Hoe de gemeenschappelijke medezeggenschap binnen het schoolbestuur is georganiseerd leest u via de navolgende link. Het jaarverslag 2021-2022 van de GMR wordt op de website gepubliceerd.

[Organisatie GMR](#)

1.2 Profiel

Missie & visie

De missie van PCBO Leeuwarden e.o.

Onze missie richt zich op een combinatie van twee belangrijke eenheden: onze identiteit en de toekomst van onze leerlingen. Daarbij werken we vanuit onze innerlijke kracht (onze identiteit, onze visie en onze expertise) die we omzetten in externe kracht (onze kwaliteit). Beide krachten worden ingezet voor het beste onderwijs, het ontwikkelen van talent en het creëren van maximale mogelijkheden. Dat onze identiteit de kwaliteit van onze scholen versterkt, is zichtbaar in de vijf sterk onderling samenhangende dimensies: de levensbeschouwelijke, de pedagogische, de onderwijskundige, de maatschappelijke en de organisatorische.

Onze missie luidt: Identiteit en kwaliteit versterken elkaar voor het toekomstperspectief van onze leerlingen!

De visie van PCBO Leeuwarden e.o.

Onze missie is uitgewerkt in een visie waarmee we aangeven hoe we vanuit onze identiteit verbinding zoeken met ontwikkelingen vanuit de samenleving en welk perspectief we daarmee willen realiseren. PCBO Leeuwarden e.o. is een integrale aanbieder van primair onderwijs. Zij geeft hoogwaardig, innovatief en gedegen onderwijs vanuit een christelijke identiteit, waardengedreven en met aandacht voor de talenten van ieder kind. Het hebben van hoge verwachtingen en realiseren van kansengelijkheid zijn daarbij een belangrijk startpunt. Nieuwe uitdagingen worden benut voor het beste onderwijs in een inspirerende en veilige omgeving. De organisatie is een betrouwbare partij voor zowel ouders, leerlingen, personeel, partners en andere stakeholders waarmee wordt samengewerkt.

Dus: Optimaal onderwijs op maat, bereikbaar en toegankelijk, oog voor talent en oprecht aandacht voor iedereen!

Het motto van PCBO Leeuwarden e.o.

Onze missie, visie en kernwaarden willen we kernachtig weergeven in het volgende motto:

Waar identiteit en kwaliteit elkaar versterken!

Kernactiviteiten van het bestuur

De kernactiviteit van het bestuur is het verzorgen van optimaal onderwijs vanuit een authentieke christelijke levensovertuiging voor 4- tot 12-jarigen. Hierop aanvullend Artikel 3: Doel en Artikel 7: Bestuursstaak uit de statuten.

Doel (art. 3 van de statuten)

De stichting heeft ten doel werkzaam te zijn tot oprichting en instandhouding van één of meer protestants christelijke scholen voor het basisonderwijs, alsmede één of meer samenwerkingsscholen als bedoeld in artikel 17d Wpo in de gemeente Leeuwarden en omstreken en instandhouding van (de positie van) de stichting. Tot het doel van de stichting behoort tevens datgene dat met het in de vorige volzin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, waaronder mede begrepen het in standhouden van een of meer scholen op algemeen bijzondere grondslag.

2. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken met alle wettige middelen welke tot het gestelde doel dienstig zijn, zo tevens door het zoeken van samenwerking in alles wat tot plaatselijke en algemene belangen van het christelijke onderwijs behoort.

Bestuursstaak (art.7 van de statuten)

Het algemeen bestuur is belast met het besturen van de stichting. Bij de vervulling van hun taak richten de bestuursleden zich naar het belang van de stichting en de aan haar verbonden organisatie. Het algemeen bestuur heeft al die taken en bevoegdheden die niet bij of krachtens de statuten aan het dagelijks bestuur of het toezichthoudend bestuur zijn toegekend.

Strategisch beleidsplan 2019-2023

De volgende zeven belangrijkste strategische ambities staan in het Strategisch beleidsplan uitgewerkt.

- Didactisch handelen, hoogwaardige instructie is de basis van ons onderwijs;
- Pedagogisch handelen, alle leerlingen krijgen oprechte aandacht;
- Educatief partnerschap, wij werken als onderwijsprofessionals samen met de ouders;
- Kansengelijkheid, voor iedere leerling creëren we de beste ontwikkelingskansen;
- Eigenaarschap, we dagen leerlingen uit om de regie over hun leerproces te nemen;
- Wetenschappelijke kennis, verbetert de kwaliteit van ons onderwijs;
- Samenwerking met de omgeving, biedt een basis voor nog beter onderwijs.

Klik op de link voor [De Publieksversie van het Strategisch Beleidsplan 2019-2023](#)
 Klik op de link voor het [Strategisch Beleidsplan PCBO Leeuwarden e.o. 2019-2023](#)

Er zijn voorbereidingen getroffen om het Strategisch Beleidsplan te evalueren en aan te passen naar een nieuwe versie 2024-2028. Binnen de organisatie leeft de wens om het een 2.0 versie van de vorige te laten zijn.

Toegankelijkheid & toelating

Wat is het beleid ten aanzien van toegankelijkheid en toelating?

Onze scholen staan met een open houding in de samenleving en naar allen die belangstelling tonen voor onze scholen. PCBO hanteert dan ook een open aannamebeleid. De scholen verzorgen onderwijs vanuit de christelijke grondslag met respect en aandacht voor ieders levensbeschouwelijke en persoonlijke identiteit. Ouders worden daarover geïnformeerd en wel gevraagd de christelijke grondslag te respecteren. Alleen ouders die dat niet willen en hun kinderen op basis hiervan zouden willen onttrekken aan onderdelen van het onderwijs zijn niet welkom. De Doarpsskoalle Wurdum heeft als samenwerkingschool en samenlevingsschool in het dorp een status aparte. Conform de fusieafspraken zijn alle kinderen welkom. De statuten zijn hier voor samenlevingsscholen op aangepast.

1.3 Dialoog

Verbonden partijen

In onderstaande tabel staan de partijen waarmee regelmatig contact is, de stakeholders van onze stichting.

Organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de vorm van de dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
PCBO- Bestuur; GMR	Conform organogram en bovenstaande beschrijvingen
PCBO- Stafmedewerkers	Stafoverleg, breed of smal. Werkprocessen P&O, HRM, financiën, salarisverwerking, stichtingssecretariaat, huisvesting en PR.
PCBO- Directeuren	Ten minste acht jaarlijkse directiebijeenkomsten: Anticiperen op ontwikkelingen; beleidsvoorbereidend; beleidsuitvoerend. Werkgroepen. Gezamenlijke scholing.
PCBO- Ondersteuningsteam	Zes jaarlijkse vergaderingen. Voortgang Beleid Passend Onderwijs en Beleid Handelingsgericht werken. Inrichting lichte en zware zorg. Onderwijskwaliteit, expertisegroepen en scholing. Samenhang gemeentelijk Sociaal Domein. Daarnaast vergadert het OT zelf.
Intern Begeleiders =>Kwaliteitscoördinator	Ondersteuning binnen de school gericht op leerkrachten en optimaal onderwijs aan de leerlingen. De IB-ers worden opgeleid tot Kwaliteitscoördinator.
PCBO- Expertisegroepen ⇒ ontwikkelnetwerken	PCBO investeert in het doorontwikkelen van vakmanschap en het delen van kennis. Dit gebeurt ook in thematische bovenschoolse expertisegroepen waarvan de vaste leden een vergoeding krijgen. Dit is in de begroting opgenomen. Dit wordt ontwikkelnetwerken; deelnemers worden opgeplust op basis van aanjager of lid.
PCBO- medewerkers	Scholing, masterclasses, nieuwbrieven. Jaarlijks: startbijeenkomst, Kerstborrel en Themadag. Teamgesprek tijdens jaarlijks schoolbezoek. N.a.v. personeelsenquête: ambities en scholing.
Diverse opleidingsinstituten	Kennis&Scholing
Academica	Zitting in Besturenraad; Impulsen voor kwaliteit en kansengelijkheid.
PCBO- ouders	Nieuwsbrieven, medezeggenschapsraad school op verzoek, oudergesprek tijdens jaarlijks schoolbezoek; Incidenteel op basis van casuïstiek.
Gemeente Leeuwarden en gemeente Heerenveen	Vergaderingen: OOGO, LEJA. Thema's: Afstemming Passend Onderwijs-Sociaal Domein, Onderwijshuisvesting, IKC-ontwikkeling, aandachtswijken, aanpak armoede. Projecten: Kansen voor kinderen, Leeuwarden-Oost en School&Omgeving (voorheen Rijke Schooldag)

Kinderopvangorganisaties	Sinne Kinderopvang (meeste), St. Kinderopvang Friesland (SKF) en Kids First zijn de partijen waarmee wordt samengewerkt. Thema's: voor- en vroegschoolse educatie (VVE), doorgaande lijnen, IKC-ontwikkeling, nieuwbouwprojecten.
VvE's in Grou en Akkrum	Betreft de Brede scholen in beide dorpen. In Grou met Proloog, SKF en de gemeente Leeuwarden; in Akkrum met Ambion en SKF.
VO	Afstemmingsoverleg, doorgaande lijnen PO-VO, 10-14 concept.
PABO NHL/Stenden	Overlegvormen over kwaliteit opleiding en plaatsing studenten; ontwikkeling naar opleidingsscholen, kernscholen en netwerkscholen, waarvoor een eerste aanzet is gedaan.
Academische PABO en Universitaire opleidingen	Stagemogelijkheden
ROC Friese Poort	Overlegvormen over kwaliteit opleiding onderwijsassistenten, plaatsing studenten en gezamenlijk opleiden
Wijkteams, Jeugdhulp, Jeugdzorg, GGD, etc.	Contacten voornamelijk op schoolniveau (IB-ers) en door het PCBO-Ondersteuningsteam
Taalklas en Noodopvang door Proloog/PCBO; TOV voor Oekraïense kinderen door Proloog/PCBO/BMS	2 jaar taalonderwijs in de Taalschool voor kinderen van nieuwkomers in nauwe samenwerking; in 2021 uitgebreid met de school voor Noodopvang (o.a. Afghanistan, Syrië, Eritrea). Proloog is penvoerder. In 2022 TOV's in Grou en Leeuwarden. PCBO is penvoerder.
Overige stakeholders zoals Sport Fryslân, BV-sport, Kunstkade, DBieb, Circulair Fryslân	Overleg over kwaliteitsimpulsen op het gebied van sport, gezondheid, cultuur, Global Goals. Fryske Sport, gerelateerd aan cultuur
FERS	Fries aanvalsplan t.g.v. de leesvaardigheid door leesplezier.
Huisvestingadviesbureaus	Ondersteuning nieuwbouwprojecten PCBO (bouwheer)-Sinne-gemeente Leeuwarden
Provincie Fryslân	Frysk in het Onderwijs
PO-raad, Verus, CBO-Fryslân, SchoolpleinNoord	Overkoepelende organisaties; afstemming landelijk en provinciaal beleid. Speciale aandacht voor, lerarentekort, cao-ontwikkelingen en identiteit.

Samenwerkingsverbanden

Het schoolbestuur maakt deel uit van het volgende samenwerkingsverband:

SWV Passend Onderwijs Fryslân	Beleid, Ondersteuningsplan, ondersteuning, hoogbegaafdheid, thematische bijeenkomsten, inclusie. Alles over Passend Onderwijs: wettelijk, uitvoering en resultaten Ondersteuningsplan, de ondersteuningsplanraad (OPR) financieel en structuur.
-------------------------------	---

Klachtenbehandeling

PCBO heeft een klachtenbeleid en er wordt conform gehandeld. Scholen handelen klachten op schoolniveau af. Elke school heeft een contactpersoon (schoolgids). Wordt de klacht bij de bestuurder gedeponereerd dan is er oplossingsgericht sprake van hoor en wederhoor. Een klacht kan ook worden gedeponereerd bij de externe vertrouwenspersoon, vertrouwensinspecteur of de landelijke klachtencommissie. We voorzien voor ouders/leerlingen en voor de medewerkers van PCBO in een vertrouwenspersoon, resp. vanuit de GGD en GIMD.

- In 2022 zijn er geen klachten en meldingen bij de vertrouwenspersonen binnengekomen.
- Zie hieronder het jaarverslag van de vertrouwenspersoon en het klachtenbeleid.

Klik op de link voor het [Jaarverslag vertrouwenspersoon](#).

Klik op de link voor het [Klachtenbeleid](#).

2. Verantwoording beleid

In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur het gevoerde beleid op de volgende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting & facilitaire zaken, en Financieel beleid. Het hart van deze paragrafen wordt gevormd door de verantwoording van de gestelde doelen, de opbrengsten en de aandachtspunten. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de risico's en risicobeheersing.

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Onderwijskwaliteit

- **De definitie van de onderwijskwaliteit van PCBO Leeuwarden e.o.**

PCBO is een veelkleurige organisatie waarbij de christelijke identiteit ons verbinding geeft. Veelkleurig zijn we door scholen in stadswijken en dorpen met alle sociale diversiteit. Dat vraagt om passend onderwijs. Meer dan ooit is er behoefte aan een gezamenlijke heldere visie op goed onderwijs: hoe in elke specifieke context het beste uit kinderen kan worden gehaald en hoe kansengelijkheid invulling krijgt.

Optimaal onderwijs op maat, bereikbaar en toegankelijk, oog voor talent en oprecht aandacht voor iedereen!

- **Hoe het bestuur zicht houdt op de onderwijskwaliteit (algemeen)**

De scholen van PCBO Leeuwarden e.o. verantwoorden hun kwaliteit op de navolgende wijze:

1. D.m.v. het schoolplan (4 jr.); het bestuur bespreekt met de school vooral:
 - a. De sterkte-zwakke analyses op de terreinen leerstofaanbod, kwaliteitszorg, personeelsbeleid, ondersteuning en begeleiding, het primaire proces;
 - b. De meerjarenplanning van de beleidsvoornemens, met name op onderwijskundig terrein.
2. D.m.v. het schooljaarplan:

Het bestuur volgt de school vooral op de planmatige vertaling van het schoolplan en strategisch beleidsplan in speerpunten die SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden) zijn uitgewerkt.
3. De relatie met het strategisch beleidsplan
De Directeur/bestuurder evalueert met de schooldirecties de schooldoelen in relatie tot de PCBO-ambities.
4. D.m.v. het schooljaarverslag; het bestuur bespreekt met de school vooral:
 - a. De realisering van de onderwijskundige doelen van het jaarplan;
 - b. De analyse van de opbrengstgegevens (trendanalyse);
 - c. De vertaling van a. en b. in bijstellingen van het beleid, zoals geformuleerd in schoolplan en jaarplan.
5. D.m.v. cyclische kwaliteitskaarten van IK-ZO. Het bestuur bewaakt specifiek de domeinen: Didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding, onderwijstijd, leerstofaanbod en identiteit.
1. D.m.v. 3-jaarlijkse enquêtes onder ouders, personeel en leerlingen, waarin feedback wordt gegeven op het onderwijs en de algemene kwaliteit.

D.m.v. de jaarlijkse meting van de sociale veiligheid van leerlingen.
7. D.m.v. een jaarlijks schoolbezoek van de Directeur/bestuurder waarbij:
 - a. Over het onderwijs en de algemene kwaliteit feedback wordt gevraagd aan de directeur, de Intern Begeleider, het team en een vertegenwoordiging van ouders;
 - b. Alle hierboven genoemde documenten de basis zijn voor de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs.
8. D.m.v. cyclus HGW-gesprekken (handelingsgericht werken) en oplossingsgerichte gespreksvoering.
9. Betrokkenheid en analyse Inspectiebezoek. Het (Toezichthoudend) bestuur laat daarbij zien dat ze daadwerkelijk zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs op haar scholen.
10. Bij gesignaleerde risico's op een school:

D.m.v. een 'Plan van Aanpak' en kwartaalrapportages over de verbeteringen;
Analyse van klachten die binnenkomen
11. D.m.v. trendanalyses van de tussentijdse en eindopbrengsten.
12. D.m.v. afname Veiligheidsmonitor binnen het door PCBO gebruikte 'IK-ZO' systeem.
13. Een goede en transparante relatie met de GMR/medezeggenschap

- **Hoe het bestuur aandacht geeft aan de onderwijskwaliteit**

Er wordt aan de versterking van de onderwijskwaliteit gewerkt door helder beleid met breed draagvlak te maken, bijeenkomsten daarover te organiseren, door te faciliteren, te ondersteunen en te monitoren. Concreter: Via Masterclasses, gezamenlijke en individuele scholing, begeleiding op de werkvloer, duidelijke kaders Strategisch Beleid, Passend Onderwijs en ICT 2019-2023, consequente presentatie speerpunten, eigen expertise specialisten

en individuele medewerkers benutten, organiseren en faciliteren van expertisegroepen, het organiseren van jaarlijkse themadagen. Het uitvoeren van audit/visitatie/zelfevaluatie zijn in ontwikkeling. Vier directeuren worden opgeleid om audits te kunnen uitvoeren, binnen en buiten de eigen organisatie.

- **Wijze van verantwoording over de onderwijskwaliteit**

De scholen rapporteren tenminste via het jaarverslag en het jaargesprek aan de Directeur/bestuurder. De Directeur/bestuurder rapporteert intern via (schriftelijke) informatie, overzichten en kengetallen aan het Toezichthoudend Bestuur, al dan niet aan de hand van het PCBO-toetsingskader en Intern toezichtkader. Afwijkende resultaten of ontwikkelingen worden tijdig besproken. Conform wordt de GMR geïnformeerd. In principe vergadert het bestuur tweemaal per jaar met de leden van de GMR. Dit op basis van behoefte. De bestuurlijke jaarverslagen worden op de website van de stichting gepubliceerd.

Het bestuur informeert de ouders tenminste tweemaal per jaar via een speciale nieuwsbrief.

Opbrengsten in 2022

Ontwikkeling in een tijd met een pandemie.

Zoals in de inleiding besproken waren Covid-19 en de oorlog in Oekraïne in 2022 van invloed op diverse ontwikkelingen. Betreffende de pandemie werd zorgvuldigheid gevraagd, maar ook doorzetten binnen de mogelijkheden. Bijzaken van hoofdzaken scheiden. De focus was gericht op het belang van de leerling, wisselend thuis en op school, op het gebied van ontwikkeling en welbevinden. Daarnaast de zorg voor de leerkrachten om het vol te houden in deze roerige tijd die veel vraagt. Het lerarentekort was daarbij een complexe factor. Hoe houden we de organisatie binnen de school op een verantwoord niveau. We hebben het onderwijs anders georganiseerd en lerarenondersteuners en onderwijsassistenten meer verantwoordelijkheid gevraagd en gegeven. Met elkaar bleef de ambitie te voldoen aan de beoogde kwaliteit. De ene school werd meer getroffen dan de andere en dat was medebepalend of dat lukte. De afgelopen tijd heeft ook veel van de directeuren gevraagd. Ze stonden zeven dagen per week 'aan'. Het was aan het bestuur om hierbij te ondersteunen, te faciliteren te bemoedigen en te waarderen. Het bestuur heeft ook de veiligheid en hygiëne in de scholen extra aandacht gegeven.

Voor de kinderen uit Oekraïne is een aparte tijdelijke voorziening gerealiseerd. Nu de oorlog langer duurt vraagt dat om een toekomstige visie die we met de gemeente Leeuwarden en de onderwijskoepels uitwerken. Hierbij speelt mee dat er binnen twee jaar een AZC wordt gerealiseerd waaraan een nieuwe school verbonden kan worden.

De zeven strategische ambities vanuit het strategisch beleid krijgen op alle scholen aandacht en worden steeds meer geborgd.

1. Bij het *didactisch handelen* worden de principes van Rosenshine steeds beter gehanteerd, tezamen met het directe instructiemodel EDI of IGDI ingezet op de scholen. Ook nieuwe collega's worden hierin ingewijd door de eigen school en via een PCBO-studiebijeenkomst. Wij vinden dit een goede en duidelijke basis voor de kwaliteit van het onderwijs. Van daaruit wordt er gedifferentieerd. De jaarlijkse PCBO-themadag was in 2021 digitaal volledig gewijd aan de goede didactiek en het didactisch handelen. De medewerkers kregen keynotes van deskundigen die op wetenschappelijke basis het gesprek initieerden over het hebben van hoge verwachtingen, doorgaande lijnen PO-VO, kennis in relatie tot vaardigheden, de impact van een vroeg aanbod in relatie tot perspectief. Tijdens inspectie- en auditbijeenkomsten is deze werkwijze goed herkend maar werd de kanttekening gemaakt dat het niet te rigide moet worden uitgevoerd.

2. Bij het *pedagogisch handelen* is juist ook in coronatijd waargemaakt dat we doen wat we zeggen: oprechte aandacht voor alle kinderen. De schoolscan die gemaakt is in het kader van het NPO-plan heeft naast de cognitieve ontwikkeling ook het accent op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in coronatijd gelegd. Een aantal scholen heeft een daarbij passend (methodisch) aanbod ingezet. Metingen geven aan dat er meer aandacht nodig is voor de sociaal emotionele ontwikkeling. Er is een relatie met de coronaperiode, maar ook met maatschappelijke ontwikkelingen. De school moet een veilige plek zijn voor de leerlingen. Pas dan komen kinderen tot leren. Het kunnen inzetten van de Jeugdondersteuner bewijst nu al daarbij helpend te zijn en we willen de inzet in samenwerking met de gemeente en andere onderwijskoepels en Kinderopvangorganisaties verbreden. De jaarlijkse PCBO-themadag was in 2022 digitaal volledig gewijd aan het pedagogisch handelen.

3. Bij *educatief partnerschap* was er door corona des te meer een verbinding. Maar ook onbedoeld door het lerarentekort. Het was soms nodig kinderen lesvrij te geven. Soms werden daarbij nog digitale mogelijkheden benut. Maar betrokkenheid van ouders bij het onderwijs is van groot belang. Zij kennen hun kind. Maar er kunnen verbindingen worden gemaakt. Bij het stimuleren van het leesplezier door voor te lezen. Bij adviezen over het gebruik van digitale middelen, ook betreffende mediawijsheid. Ze goed te betrekken bij de gesprekken in het kader van

handelings- en oplossingsgericht werken. Ouders kunnen eigenlijk niet verrast worden over de ontwikkeling van hun kind(eren).

4. *Kansengelijkheid*. Het maakt uit waar je wieg staat. Maar het is een grote uitdaging om alle kinderen kansrijk te laten zijn. Daarom is kansengelijkheid een rode draad door ons strategisch denken en werken. Het aanbod van goed onderwijs is cruciaal en ook is het belangrijk ervoor te zorgen dat de stof gevolgd kan worden. Daarnaast wordt er met de stakeholders een rijk aanbod mogelijk gemaakt om een brede ontwikkeling mogelijk te maken. Een verlengde schooldag biedt daarbij extra mogelijkheden. Met de gemeente Leeuwarden participeren we in duurzame projecten zoals 'Kansen voor Kinderen' en 'Leeuwarden-Oost' en kunnen we profiteren van het voorloper zijn bij School&Omgeving (Rijke Schooldag), toegekend in 2022. Ook in de gemeente Heerenveen wordt op het thema kansengelijkheid beleid gemaakt. Het aanbod binnen de vakantieschool past hier ook.

5. *Eigenaarschap*. Scholen en leerkrachten hebben veel eigenaarschap getoond in de afgelopen jaren. Binnen de mogelijkheden zo goed en creatief als mogelijk (digitale) lessen te geven. Eigenaarschap is breder en van belang bij de werkbeleving. De kaders van de organisatie blijven daarbij het speelveld. Ook het eigenaarschap van leerlingen wordt bevorderd. Het bevordert de betrokkenheid bij de lesstof, de motivatie en het doorzetten. Wat wil je leren, welke leerdoelen heb je? In de lokalen zie je ze steeds vaker hangen.

6. *Wetenschappelijke kennis*. PCBO haalt veel inspiratie uit de verbinding met Academia. Daar ligt ook een basis van het huidige SBP en in 2022 is dit versterkt door de verbreding van Academia als opleidingsinstituut. Academia is een hogeschool in samenwerking met een aantal expertisecentra. Van evidence based naar evidence informed.

De missie van Academia is bouwen aan een toekomst die gebaseerd is op sociale rechtvaardigheid, duurzaamheid en inclusiviteit. Haar missie is een beter leven door beter onderwijs, transparant bestuur en leiderschap, en een focus op duurzaamheid met als onderliggende waarden: social justice, sustainability en inclusivity. Om dit na te streven:

- Onderwijs – is essentieel om dit te bereiken.
- Excellentie – niet afvinken, maar echt excellent opereren.
- Duurzaamheid – we moeten handelen over de grenzen van ons eigen bestaan.
- Leiderschap – we moeten koploper worden op het gebied van onderwijs.

En daardoor een B Corp certificering. Duurzaamheid nastreven. Academia focust op 4 SDG's van de VN (kwaliteitsonderwijs, gender gelijkheid, verminderde ongelijkheid, en eerlijk werk en economische groei) waar verbeteracties uit voortkomen. De directeur/bestuurder maakt deel uit van de Besturenraad van Academia en kan zich hierdoor verder ontwikkelen en halen en brengen voor en vanuit PCBO. Deskundigen en onderzoekers vanuit de hele wereld zijn daardoor bereikbaar. Inhoudelijk en soms ook persoonlijk. De opleiding voor ib-ers tot kwaliteitscoördinator wordt door Academia verzorgd.

Verder zijn er weer mooie stappen gezet op het gebied van handelingsgericht werken en oplossingsgericht handelen. Dit wordt steeds steviger binnen de organisatie geborgd. De expertisegroepen worden getransformeerd naar ontwikkelnetwerken met vragen en doelen vanuit de organisatie. Scholing en het benutten van lectoraten maakt daarvan onderdeel uit. Er worden via een procedure per ontwikkelnetwerk twee aanjagers aangesteld. Bij het nieuwe SBP blijven de principes en het gedachtegoed van Rosenshine, Kirschner, Didau, Sherrington, Hirsch en Willingham belangrijke onderleggers. Opgedaan vanuit de omgeving van Academia.

7. *Samenwerking met de omgeving*. De IKC-ontwikkeling krijgt verder vorm. Reorganisaties en personeelstekort in de Kinderopvang hebben wel voor enige stagnatie en onzekerheid geleid. De samenwerkingsovereenkomsten moeten een betere uitwerking krijgen. Deskundigen uit beide gelederen hebben wel steeds meer overleg en leggen een steeds sterker fundament. Het proces om te komen tot een volledig nieuw IKC in de toekomstige wijk Middelsee, dus zonder historische 'ballast', heeft hierbij geholpen, maar ook weer wat hinder ondervonden door de genoemde ontwikkelingen.

De samenwerkingsmogelijkheden met andere stakeholders op het gebied van sport, cultuur en leesbevordering zijn goed.

De verbinding met het voortgezet onderwijs is versterkt. Er is een werkgroep met medewerkers vanuit PCBO en CVO-NF met het oog op doorgaande lijnen en advisering VO. Met speciale aandacht voor een passend concept 10-14 voor kinderen die last hebben van het huidige stelsel.

Leeuwarden is een van de voorlopers School&Omgeving. Er is extra budget voor een verlengde schooldag op de IKC+ locaties, 3 van PCBO. De invulling is in 2022 met schoolbesturen en kinderopvang opgepakt en de uitwerking start in 2023. De stakeholders worden betrokken. Proloog is penvoerder.

Ontwikkelingen, met relevantie voor 2023

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en kwaliteit die van invloed zijn op het beleid:

Het jaar 2023 zal grotendeels nog in het teken staan van een nieuw strategisch beleidsplan (2024-2028). Vanuit de verschillende lagen van de organisatie is de wens aangegeven het huidige SBP door te ontwikkelen en te vertalen in Jaarverslag 2022 PCBO Leeuwarden e.o.

een 2.0 versie. Het beleid Passend Onderwijs en het ICT-beleidsplan zullen in verbinding en parallel hieraan geactualiseerd worden. Vervolgens wordt er per school een nieuw schoolplan geschreven. Naast de strategische speerpunten van uit de nieuwe beleidsplannen zal er daarin school-specifieke uitwerking zijn.

Met een goede bemensing kunnen we doelen behalen die in de **NPO-plannen** (deel 2 voor 2022-2023), 'Nationaal programma onderwijs', staan beschreven. Uiteraard is het lerarentekort hierop van invloed in de balans kwantiteit-kwaliteit. Later komen we daarop terug. Er is met deze middelen, ingezet vanaf NPO-plan deel 1 voor 2021-2022, en andere subsidies zoals 'Extra handen in de klas', vanaf augustus 2021 vooral aan gewerkt om de **basiskwaliteit** in de scholen op orde te houden.

De werkgroepen **Identiteit & Burgerschap** en het nieuwe **Toezichtkader van de Onderwijsinspectie** blijven ook in 2023 input geven aan de directieraad.

We hebben hoge verwachtingen van de opleiding tot Kwaliteitscoördinator. Een keuze die mede in verdere groei van onderwijskundige en personele kwaliteit moet resulteren.

In 2023 worden de ontwikkelnetwerken (expertisegroepen) professioneler ingericht en ingezet ten dienste aan de hele organisatie.

Het gat tussen ontvangst NPO-middelen en structureel geld voor basisvaardigheden zullen we zo goed mogelijk proberen te **overbruggen**. Deels uit de personele reserve, deels uit nieuwe subsidiegelden.

Het lerarentekort maken we tot provinciale uitdaging allereerst binnen CBO-Fryslân. We staan kritisch t.o.v. RATO waar een bestuurlijk construct oplossingen zou moeten bieden voor de gehele noordelijke regio.

In juni 2023 wordt het **nieuwe IKC Middelsee** opgeleverd. Een prachtig gebouw met buiten een uitdagend speelgebied in samenwerking met de gemeente Leeuwarden. De gemeente Leeuwarden heeft ook een extra mogelijkheid geboden om **duurzaamheid en watertechnologie** een bijzondere uitwerking te geven. Een klimaatslimme muur en het doorspoelen van de 34 toiletten met hemelwater zijn hierdoor mogelijk geworden. Het aantal leerlingen zal wel mondjesmaat binnenstromen, ook gezien de afgenomen kooplust. De leegstand is dan ook een belangrijk bespreekpunt met de gemeente. Ook is er nog voorziening voor bewegingsonderwijs. Met de gemeente worden de mogelijkheden verkend en de gemeente heeft zich verantwoordelijk gesteld voor een oplossing.

In 2023 wordt ook het concept 10-14 verder uitgewerkt om op 1 augustus 2024 mee te kunnen starten onder dak van IKC Middelsee.

De **spannende werkelijkheid** betreft de oorlog in Oekraïne. Stijgende prijzen, energielasten, daar hebben we mee te maken, maar ook met de toenemende (stille) armoede. We geven dit aandacht samen met Amaryllis en de GGD. Signaleren en adresseren, het kennen van elkaar is belangrijk.

Er is nog steeds sprake van een lichte daling van het totaal **aantal leerlingen** op de PCBO-scholen, maar we verwachten met de geopende en verbouwde en aangebouwde locaties bij ICC Albertine Agnes, IKC Maria Louise en IKC Wilhelmina en IKC Middelsee een geleidelijke **stijging** in het verschiet.

Voor de samenlevingsschool **De Doarpsskoalle in Wurdum** worden er **nieuwbouwplannen** gemaakt in samenspraak met het dorp(sbelang). Er is hiervoor door de gemeente geld gereserveerd in 2028, maar dat proberen we naar voren te halen. Het IKC in wording biedt inmiddels opvang en onderwijs voor 0-13 jarigen.

In Aldeboarn is een fusieproces gestart met een extern bureau. Er zijn werkgroepen ingericht waarvan identiteit en onderwijskwaliteit op dit moment de belangrijkste zijn. Voor 1 mei 2023 zal de koepelkeuze bekend zijn. Op 1 augustus moet er een intentieverklaring liggen voor een fusie. Deze moet op 1 augustus 2024 gerealiseerd zijn. Het doel is een samenlevingsschool met kinderopvang en een gymzaal in een **nieuw gebouw**. Er lopen ook gesprekken hierover met het dorp(sbelang) over een locatie. Hierover is overeenstemming in het IHP van de gemeente Heerenveen. Er zijn al middelen voor 2024 gereserveerd. Na de intentieverklaring zal er gestart worden met het schrijven van een Programma van Eisen (PvE).

Samen met Proloog nemen we de verantwoordelijkheid voor Statuszoekers en Statushouders en andere vluchtelingen. Dat doen we in de **Taalschool** en in de **Noodopvang** (Proloog penvoerder). Door de groei gebeurt dit tot nu toe versnipperd over een aantal locaties. Nu ook de vluchtelingen uit **Oekraïne** sinds een jaar ons land binnenkomen en de kinderen onderwijs krijgen in een TOV (ook met de BMS; PCBO penvoerder) vraagt dit om een duidelijk beleid en betere huisvesting, zo mogelijk bij elkaar. Daar wordt in 2023 met de scholenkoepels en de gemeente Leeuwarden op ingezet. Het is ook nodig met het oog op een AZC dat naar verwachting in 2024/2025 in Leeuwarden wordt gerealiseerd.

Leeuwarden is in 2022 voorloper geworden in het project **School & Omgeving** waarbij (Rijks)middelen worden ontvangen voor een verlengde schooldag. Het extra aanbod op de IKC+-locaties moet via informeel leren tot extra vaardigheden leiden en op activiteitsniveau recht doen aan kansgelijkheid via een interessant aanbod dat voor alle kinderen beschikbaar is. Dit versterkt de projecten **Leeuwarden-Oost** (Rijksmiddelen) waarbinnen 50 partners samenwerken ten gunste van gezondheid, wonen, werken en leren en het al langer lopende project **Kansen voor Kinderen** (gemeentelijke middelen).

De huidige directeur/bestuurder gaat per 1 september 2023 met pensioen. Er komt dus een **nieuwe directeur/bestuurder** die met de organisatie het ingezette beleid kan doorzetten en versterken.

Bestuurlijk is er gekozen voor een transitie van een One-tier naar een **Two-tier bestuursmodel** passend binnen het governance-model en de wenselijkheid. Dit op basis van inbreng van externe deskundigheid en eigen inhoudelijke analyse, verkenning en discussies.

Op 'besturenopdekaart' is de staat van PCBO Leeuwarden e.o. af te lezen.

Onderwijsresultaten

Voor de onderwijsresultaten van de scholen verwijst het bestuur naar [scholenopdekaart.nl](https://www.scholenopdekaart.nl).

Internationalisering

Er is vooralsnog geen beleid op het thema internationalisering.

De onderwijsinspectie

In het najaar van 2018 heeft de inspectie het bestuur bezocht in het kader van nieuw toezicht. Een goed bezoek met een positief rapport met een goed voor de professionele cultuur in de organisatie.

In 2022 zijn er geen themaonderzoeken op PCBO-scholen uitgevoerd.

Klik op de link voor het [Inspectierapport PCBO Leeuwarden e.o. dec. 2018](#).

Visitatie

Het bestuur onderzoekt met andere schoolbesturen binnen CBO Fryslân de mogelijkheden voor bestuurlijke en schoolvisitaties, audits met zelfevaluaties. Het volgende is nu bereikt.

Na de zomer van 2022 is er een auditopleiding afgerond waar vier directeuren van PCBO aan meededen. Samen met zes andere directeuren wordt beleid uitgezet om de audits binnen de drie gerelateerde besturen uit te voeren in wisselende samenstelling en eens in de vier jaar per school. De onderwijskundige beleidsmedewerkers zijn hierbij betrokken en op wat meer afstand de bestuurders.

2.2 Personeel & professionalisering

Doelen en aandachtspunten op basis van ontwikkelingen in 2022

Het doel van ons personeelsbeleid is het vasthouden en verbeteren van de kwaliteit van ons onderwijs. Daarnaast is het van belang dat er voldoende professionals beschikbaar zijn. Ook daarbij is kwaliteit het belangrijkste criterium, ook als dat soms tot lastige keuzes dwingt.

Aandachtspunten voor de komende jaren

Met de kennis dat het lerarentekort op korte termijn niet is opgelost is het op het gebied van personeelsbeleid de grootste uitdaging het kunnen vasthouden van goede professionals en het vinden van voldoende opgeleide en bekwame professionals voor vacatures en invalwerk.

Uit noodzaak, het lerarentekort, op basis van visie voor de komende jaren en met behulp van NPO-middelen hebben we ingezet op onderwijsteams waarbij de inzet onderwijsassistenten (OAS) en leerkrachtondersteuners (LKO) aan betekenis heeft gewonnen. Het belang van meer handen in de klas heeft zich daarbij bewezen. Met duidelijke verantwoordelijkheden konden de OAS en de LKO ook ingezet worden bij afwezigheid van leerkrachten. PCBO heeft hierop beleid gemaakt, ook betreffende de beloning hiervoor. We hebben het scholingsaanbod herhaald om OAS op te leiden tot LKO met perspectief op een aanstelling in die functie. Ook stimuleren we de ontwikkeling van LKO tot leerkracht en zijn daarover in overleg met opleidingen hoe daarin nieuwe gedachten en nieuw aanbod mogelijk zijn, met wellicht maatwerk. We zijn vooralsnog voorzichtig met het benoemen van zij-instromers.

De instroom in de lerarenopleidingen begint na een terugloop van een aantal jaren weer langzaam te groeien. Mede door subsidies en korting op collegegeld, is de laatste jaren een licht herstel zichtbaar.

Voor Friesland zijn de vooruitzichten niet meer zo verontrustend als deze in een eerder stadium leken. De verwachting is dat met name vervanging van afwezige leerkrachten de komende jaren nog een knelpunt zal zijn.

Een ander aandachtspunt voor de komende jaren is ziekteverzuim. In een tijd waarin er een tekort aan vervangende leerkrachten is, werkt hoog ziekteverzuim werkdruk verhogend omdat er vaker een beroep op de aanwezige leerkrachten wordt gedaan. PCBO heeft als ambitie het ziekteverzuim niet boven de 5% te laten uitkomen. Het Jaarverslag 2022 PCBO Leeuwarden e.o.

landelijk gemiddelde ligt al jaren rond de 6%. De ambitie werd jaren gehaald. Maar door corona en de daardoor hogere werkdruk zitten we nu ook een paar jaar op de 6%. Er is een trend zichtbaar dat psychische klachten vaker leiden tot (langdurig) verzuim. Hier zetten we op in door daar waar nodig preventief trajecten aan te bieden. Dit lijkt voorzichtig zijn vruchten af te werpen.

Het gemiddelde vastgestelde ziekteverzuimpercentage over 2022 bedroeg 6,0 %. Dit is geanalyseerd en te relateren aan de genoemde ontwikkelingen naast niet beïnvloedbaar langdurig verzuim. Omdat de scholen vooraf extra formatie toegewezen krijgen om de eerste opvang bij ziekte op te kunnen vangen leidt dit ertoe dat de afwezige medewerker niet altijd ziek gemeld wordt. Dit zorgt ervoor dat het verzuimpercentage niet volledig betrouwbaar is. Net als in 2021 hebben we de ambitie van maximaal 5% in 2022 niet gehaald. Langdurige heftige ziekte alsmede corona met de nodige consequenties, waaronder werkdruk en Long Covid, zijn daarvan de grootste oorzaak.

Kenmerken personeelsbeleid

Ons personeelsbeleid wordt gekenmerkt door:

1. Voorspelbaarheid van beleid: mensen weten waar ze op kunnen rekenen als ze bij ons (komen) werken op het gebied van scholing & ontwikkeling, loopbaanmogelijkheden, taaktoedeling, plaatsing, beoordeling en beloning.
2. Erkenning van talent: medewerkers worden zo veel mogelijk ingezet op taken en verantwoordelijkheden waar ze hun talent kunnen inzetten. Wij zoeken naar mogelijkheden om talenten optimaal in te kunnen zetten waar het de kwaliteit van onderwijs kan verbeteren.
3. Omgekeerd wordt met of voor medewerkers voor wie de huidige taak of werkplek niet (meer) passend is, gezocht naar een andere plek of route om plek vrij te maken voor getalenteerde collega's.
4. Erkenning van inzet en feedback: het taakbeleid is er op gericht de gevraagde inzet gelijk te stellen met de afgesproken aanstelling. Er is jaarlijks overleg tussen leidinggevende en teamleden over de werkelijke taakomvang en de ervaren werkdruk. Medewerkers worden gefaciliteerd voor bovenschoolse taken.
5. Het strategisch beleid met de zeven ambities vormt de ontwikkeltaal van PCBO. Het is de basis voor kwaliteit, zichtbaar in het schoolplan, de schooljaarplannen en studiebijeenkomsten op koepelniveau. De medewerkers worden in deze ontwikkeling ondergedompeld, worden hierin begeleid en eventueel bijgeschoold. Op alle locaties is de strategische PCBO-koers zichtbaar aanwezig via een grote poster.

De directeur is de spil in de uitvoering van het beleid en de communicatie met alle teamleden.

Centrale thema's personeelsbeleid

In het personeelsbeleid staan de volgende thema's centraal:

- a. Het werven en behouden van onderwijsprofessionals;
- b. Opleiding en professionalisering van onderwijsprofessionals;
- c. Begeleiding van starters en alle (nieuwe) collega's;
- d. Ontwikkeling van loopbaanmogelijkheden;
- e. Professionele werkomgeving;
- f. Minimaliseren ziekteverzuim;
- g. Visie op kwaliteit.

Dit wordt als volgt uitgewerkt:

- a. Het werven van onderwijsprofessionals;
 - o Optimale interne en externe communicatie en informatie betreffende sollicitanten;
 - o Actieve werving van onderwijsprofessionals, o.a. door het binden van goede lio-ers en stagiaires;

PCBO maakt (nog) geen gebruik van de regeling Zij-instroom in Beroep (ZiB). ZiB kent een hoge inspanning van zowel werkgever als werknemer en kent nog een hoge uitstroom. Maatwerk- en deeltijdtrajecten zijn gelet op het iets lagere tempo meer duurzaam gebleken. PCBO staat bekend als een aantrekkelijke en betrouwbare werkgever. Dit zorgt ervoor dat wij tot op heden in staat zijn onze vacatures te bemensen met bevoegde leerkrachten.

- b. Opleiding en professionalisering van onderwijsprofessionals;
 - o Waarderende gespreksvoering;
 - o Kennisdeling;
 - o Opleidingsscholen en samenwerking pabo
 - o Interne scholing PCBO
 - o Onderwijsassistenten opleiden in samenwerking met ROC's

De opleidingsschool heeft verder vorm gekregen door het aanstellen van een schoolopleider die hiervoor wordt gefaciliteerd. De samenwerking met de pabo wordt steeds intensiever en PCBO is nu onderdeel van de Opleidingsschool NHL/Stenden. Het belangrijkste doel van de samenwerking in de opleidingsschool is het verbeteren van de kwaliteit van begeleiding door afstemming op uitvoering en inhoud (curriculum).

Interne scholing heeft o.a. plaatsgevonden door de opleiding Leraarondersteuner aan alle onderwijsassistenten aan te bieden. 15 onderwijsassistenten rondden deze opleiding in juni 2021 succesvol af. Ze kregen aansluitend per 1 augustus 2021 een benoeming als Leraarondersteuner. In 2022 is een tweede opleidingsronde gestart met 12 deelnemers.

c. Begeleiding van starters en alle collega's door:

- o Adequaat inductieprogramma
- o Optimale begeleiding pool-medewerkers door hiervoor gefaciliteerde medewerkers binnen PCBO
- o Video-interactie begeleiding

d. Loopbaanmogelijkheden door:

- o Functiebeleid
- o Open vacatures voor functies en bovenschoolse taken
- o Scholingsmogelijkheden

e. Professionele werkomgeving door:

- o Andere organisatievormen
- o Inzet van vakleerkrachten
- o Binnen IKC-ontwikkeling: dagarrangementen met (eventueel) andere school-/ lestijden

Functieboek

Het functieboek is grotendeels op orde op basis van de laatste cao's en een externe functiewaardering door VERUS. Een paar functies worden nog geactualiseerd.

Vervanging

Net als voorgaande jaren is er gewerkt met een vervangingspool. Naast de vervangingspool is aan iedere school -naar rato- extra formatie toebedeeld voor het opvangen van de eerste vervangingsvraag. Er is ook een pool ondersteuners gerelateerd aan Passend Onderwijs en afgegeven arrangementen. De vervangingspool met een omvang van rond de 12 FTE is veelal voor het grootste deel ingezet voor langdurige vervangingen. Daardoor is er een minimale flexibele schil.

Ontwikkelingen

- Bovenstaand zijn de belangrijkste toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel en professionalisering verwoord. Het lerarentekort heeft een nieuwe dimensie aan het personeelsbeleid toegevoegd, samen te vatten in: medewerkers boeien en binden, in hun kracht zetten, perspectief bieden, scholing & ontwikkeling, anders organiseren en functiedifferentiatie. Zijn, zien en gezien worden!
- Er zijn landelijke ontwikkelingen waar we met enige zorg naar kijken. Er worden constructen voorgesteld om regionaal en interzuilair te werken aan de arbeidsproblematiek. RATO: Regio's voor de Arbeidsmarkt van de Toekomst van het Onderwijs. We kiezen voor eigen ruimte en thema's die bottom-up worden aangedragen en opgepakt op maximaal provinciaal niveau zonder juridische entiteiten.

Verantwoording arbeidsmarktomstandigheden

In 2021 en 2022 zijn er extra middelen ontvangen in het kader van NPO. Op basis van een formule kregen veelal aandachtsscholen met een complexe populatie extra geld voor het personeel. Vooral om te binden en wegklok naar andere scholen te voorkomen. In de Randstad speelde dat meer dan in Friesland. Deze scholen zijn al extra bedeed met NPO-middelen. Terecht en met als uitwerking een betere facilitering ten gunste van groeps grootte en extra handen. Omdat de grond voor de middelen arbeidsmarktomstandigheden hier niet zo werd ervaren is er stichtingsbreed onderzoek gedaan naar een alternatieve benadering. Aan de voorkant zijn de twee betreffende scholen binnen PCBO, IKC Prins Maurits en IKC Prins Constantijn en de medezeggenschapsraden van beide IKC's, betrokken alsmede het bestuur, de GMR en alle directeurs. De uitkomst was dat er voor de personeelsleden van drie

Jaarverslag 2022 PCBO Leeuwarden e.o.

IKC's een loonsverhoging van 5% is vastgesteld voor de jaren 2021-2022 en 2022-2023. Het 3^e IKC betreft IKC de Kinderkoepel omdat er van vergelijkbare omstandigheden sprake is. Alle andere personeelsleden hebben een eenmalige bonus ontvangen in december 2021. We hebben het restant Herfstakkoord ingezet € 173.735,-- om de hoogte van de bonus van € 650,-- netto (bij wtf 1,0000) waarderend en interessant te laten zijn.

De laatste ontwikkelingen zijn dat deze regeling structureel wordt en een plek krijgt binnen de cao. We zullen dit volgen en kijken welke consequenties dit mogelijk heeft tot het gedragen PCBO-beleid.

2.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Doorlopende aandachtgebieden

- Met gemeente afstemmen over (visie op) onderwijshuisvesting; brede scholen en IKC's;
- De scholen en hun omgeving zijn fysiek veilig;
- Schoolgebouwen zijn aantrekkelijk en schoon;

Coronacrisis

De extra maatregelen die in 2020 zijn gestart en in 2021 zijn doorgezet, zijn halverwege 2022 gestopt. Dit heeft tot gevolg gehad dat de begrote kosten van € 650 K uiteindelijk hebben geleid tot kosten van € 582 K. Het ging met name om zuilen met desinfecterende vloeistoffen, extra schoonmaakrondes van 12.00 tot 13.00 uur om de toiletten, deurkrukken en lichtknopjes e.d. te reinigen.

- Gebruik van up-to-date (nieuwste inzichten gerelateerd aan eigen visie) lesmateriaal;
- Aanwezigheid meerjarenonderhoudsplanning (MOP):
 - De huisvesting past bij het schoolconcept en voldoet aan onderwijskundige eisen;
 - Huisvesting is kindvriendelijk, veilig en verzorgd;
 - De school biedt een uitdagende en leerrijke omgeving;
 - Middelen (voor onderwijs, ICT, meubilair) zijn eigentijds en stellen in staat tot eigentijds onderwijs;
 - Geen relevante klachten/calamiteiten gerelateerd aan huisvesting/veiligheid;
 - Ondernemerschap.

Specifiek

- De realisatie van nieuwbouw van IKC Albertine Agnes is in 2022 afgerond, conform het vlekkenplan van de gemeente Leeuwarden, mede opgesteld door de schoolbesturen. PCBO was bouwheer. Tot nu toe hanteerden we voor het ontwikkel- en bouwproces van IKC's 'traditionele bouw'. Voor de Albertine Agnesschool werkten we volgens Engineering & Construct.
- Inmiddels is in 2022 gestart met de bouw van een nieuw IKC in de nog te bouwen wijk Middelsee in Leeuwarden-Zuid. De architect, bouwbegeleiding, de installatie-adviseur en de constructeur via een aanbesteding geselecteerd. Inmiddels vordert de bouw goed, verwacht wordt dat de oplevering in juni 2023 zal zijn.
- In 2019 zijn er concrete plannen gesmeed voor IKC-vorming voor de beide locaties van de Koningin Wilhelminaschool. Sinne investeert op de locatie Transvaal en op de locatie Fontein overlegt PCBO als bouwheer met de gemeente. In verband met deze ontwikkelingen hebben de locaties in 2019 een eigen directeur gekregen en in 2020 zijn de plannen verder uitgewerkt. Er wordt op basis van duurzame goede prognoses onderzocht of de locatie Transvaal op termijn een eigen brinnummer kan krijgen. Inmiddels zijn beide gebouwen klaar. De oude Koningin Wilhelminaschool, Transvaalstraat heet vanaf begin 2023 IKC Maria Louise.
- De samenlevingsschool in Wurdum staat op de nieuwe voorzieningenplanning van de gemeente voor 2028 op de planning. Met de gemeente zal worden overlegd of dit naar voren kan worden geschoven. De gemeente Leeuwarden heeft toegezegd het voormalige schoolgebouw De Arke geheel over te nemen. De ruimtes die worden gebruikt worden dan van de gemeente gehuurd, ook door SKF, de betreffende kinderopvangorganisatie.
- CBS Klaverblad HB heeft een langdurige plek in het gebouw aan de Pikemar 17 gekregen. De Máximaschool past daar voorlopig niet in. Daarom is het huidige semipermanente gebouw aangepakt, vooral betreffende het dak en het binnenklimaat. De gemeente heeft hiervoor eerst € 350.000,-- beschikbaar gesteld en na een verzoek van PCBO Leeuwarden hier nog € 108.000,-- aan toegevoegd. De laatste fase zal in 2023 worden afgerond.
- Op de Kinderkoepel (Vredeman de Vriesstraat) is ook een eigen financiële impuls gegeven om het binnenklimaat te verbeteren. Door corona en problemen met de levering is hier in de loop van 2022 uitvoering aan gegeven. Door gebruik te maken van de Suvis-regeling is van het totaalbedrag van 240 K nog 71 K terug te ontvangen.
- IKC Alexia is aan de buitenzijde voorzien van nieuwe boeidelen. De school oogt weer "fris".

Meerjaren Onderhoudsplanning (MJOP)

Begin 2021 is door Sweco voor een groot aantal scholen een nieuwe MJOP gemaakt. PCBO Leeuwarden e.o. is ook voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen verantwoordelijk, daar waar de gemeente dit eerst was. Aangezien Proloog het onderhoud voor VvE Grou en Ambion dit voor VvE Akkrum verzorgt, is voor deze scholen door andere bedrijven een MJOP gemaakt. In 2021 is als stichting het besluit genomen voor het activeren van groot onderhoud. Investerings worden nu geactiveerd en in een x-aantal jaren afgeschreven, afhankelijk van het soort investering.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

Gelet op de kengetallen heeft het bestuur als doel een rentabiliteit van 0. Dit houdt in dat er noch winst, nog verlies gedraaid moet worden. Het geld dat beschikbaar komt voor onderwijs moet ook volledig aan onderwijs worden besteed.

Het doel van het bestuur is dus om de exploitatie rond te krijgen. Aangezien 80%-85% aan personele kosten wordt besteed, is dit altijd een kritisch punt, helemaal met de huidige krappe arbeidsmarkt. Hieraan liggen dus keuzes ten grondslag die erg belangrijk zijn. Wordt er geïnvesteerd in extra mensen zolang ze nog zijn te krijgen of moeten er later wellicht klassen naar huis worden gestuurd omdat er geen personeel is. Aangezien er een positief resultaat is, is de rentabiliteit > 0.

De overige kengetallen laten wel een daling zien. De oorzaak hiervan is dat de vordering op OC&W die ieder jaar op de balans stond, moest worden afgeboekt. Hierdoor wijzigen de kengetallen die te maken hebben met liquide middelen of met het eigen vermogen. In dit geval geldt dit voor de solvabiliteit, de liquiditeit en het weerstandsvermogen.

Treasury

Het huidige treasurystatuut is vastgesteld in maart 2018.

Klik op de link voor het [Treasurystatuut](#).

Allocatie middelen

Alle financiën vanuit OC&W, veelal berekend op schoolniveau, worden op bestuursniveau ontvangen. Voor een aantal zaken is de school budgethouder. Het betreft het volledige budget onderwijsleerpakket (OLP), ICT (10% van het ontvangen ICT-budget), scholing (cao en eigen beleid) en teambuilding (bedrag per FTE).

Het resterende geld wordt bovenschools beheerd gelet op het feit dat er ook qua schoolgebouwen een groot verschil is m.b.t. leeftijd, energiezuinigheid e.d. Ook wordt de formatie bovenschools beheerd en toegekend met een GGL op stichtingsniveau. M.b.t. BAPO, duurzame inzetbaarheid, zwanger- en ouderschapsverlof en mobiliteit wordt er dan alleen gesproken over fte's i.p.v. geld. Vanaf 2023 geldt er een nieuwe wijze van bekostigen, hoe de allocatie er dan precies uitziet, wordt op dit moment berekend.

Allocatie middelen		
Baten		
Rijksbijdrage	€ 25.896.046,00	
Bekostiging toegekend aan de scholen	€ 25.275.386,60	
Bekostiging toegekend bovenschools		
Loonkosten	€ 557.625,61	
Afschrijving	€ 11.517,44	
Huisvestinglasten	€ 28.603,00	
Overige instellingslasten	€ 22.913,35	
Totaal	€ 620.659,40	

Onderwijsachterstandenmiddelen

Deze middelen worden ontvangen op basis van de schoolscores en indicatoren van het CBS. De scholen ontvangen het volledige bedrag dat op basis daarvan wordt toegekend, ook de extra ontvangen NPO-middelen in dit kader. Behalve voor de personele component 'Arbeidsmarkttoelage' is een andere verdeling niet aan de orde. Alleen worden er door de gemeente Leeuwarden middelen beschikbaar gesteld onder de noemer 'Kansen voor Kinderen'. In overleg met de betreffende scholen wordt dit aan de formatie toegevoegd en in fte's beschikbaar gesteld. Het doel van de scholen is uiteraard hiermee in te zetten op het aanpakken en voorkomen van onderwijsachterstand of deze aan te pakken.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Aangezien de gehele subsidieverstrekking van het Ministerie gebaseerd is op het **aantal leerlingen**, is de ontwikkeling van dit aantal het grootste risico. D.m.v. een berekening van het jaarlijkse belangstellingspercentage en de cijfers van de 0-4 jarigen van de Gemeente, kan vrij nauwkeurig worden aangegeven hoeveel kinderen er de komende jaren worden verwacht. Beheersing bovenstaand risico: aangezien er nauw wordt samengewerkt met de kinder(dag)opvang ontstaat een doorgaande leerlijn. Op deze wijze zijn kinderen al op een jonge leeftijd gewend aan de school. Ouders zullen in dat geval meestal na de kinderopvang ook voor de school kiezen waar het kind al naar toe ging. Met name in de nieuwgebouwde IKC's en de nieuw te bouwen school in het gebied Middelsee, huurt de kinderopvang geen ruimte maar heeft haar eigen ruimten waar geen onderwijsbestemming meer op zit. Hierdoor is de aanwezigheid van blijvende kinderopvang beter gegarandeerd.

Om geen risico te lopen met (voormalig) ziek personeel bij toegekende WGA-uitkeringen is ervoor gekozen dit te verzekeren bij een verzekeringmaatschappij. Het contract dat liep t/m 31 december 2022 n.a.v. een Europese aanbesteding bij Loyalis (via Robidus), is in 2022 opnieuw aanbesteed. Het aantal spelers op deze markt is niet erg groot, uiteindelijk kwamen er maar twee aanbieders met een offerte en was opnieuw Loyalis de laagste met de beste voorwaarden. Vanaf 2023 is PCBO Leeuwarden weer 3 jaar verzekerd.

Op dit moment speelt het lerarentekort een grote rol binnen het onderwijs. Werd er voorheen gebruik gemaakt van een invalpool waarin veel mensen beschikbaar waren, tegenwoordig is dit niet meer het geval. Om personeel vast te kunnen houden worden met name LIO-ers meteen na een goede beoordeling een vast dienstverband aangeboden. Op deze wijze wordt de formatie van de scholen uitgebreid met een aantal dagen, waarbij bij ziekte/verlof deze mensen verplicht eerst ingezet moeten worden. De bedragen die voorheen aan het vervangingsfonds werden betaald en tegenwoordig m.b.t. het EigenRisikoDragerschap (ERD) noodzakelijk zijn voor vervanging, worden nu gebruikt om de formatie uit te breiden waarmee we willen voorkomen groepen naar huis te moeten sturen. Dat er enig risico is als er weinig ziekte is en personeel dus boven de formatie ingezet wordt, is aanvaardbaar binnen de huidige exploitatie. We zorgen daarom er ook voor goed zicht te hebben op de natuurlijke uitstroom.

Bouw: in 2022 is de volledige bouw van IKC Albertine Agnes afgerond en financieel met de gemeente Leeuwarden afgehandeld. De verbouw van de Koningin Wilhelminaschool, Fonteinstraat, is ook afgerond aan het eind van 2022, financieel nog niet. De laatste 10% zal in 2023 worden gedeclareerd bij de gemeente. De andere locatie van deze school, op de Transvaalstraat, heeft zijn intrek genomen in een pand dat i.s.m. de gemeente (afdeling onderwijs) en Sinne kinderopvang is.

IKC Albertine Agnes zal intern een extra lokaal krijgen om het werkelijke aantal kinderen (ruim 200; school gebouwd met een toegekend budget voor 185 op basis van lange termijn prognoses) zo goed mogelijk onderwijs te kunnen bieden. Het speellokaal wordt hiervoor opgeofferd en beweging vindt vooral buiten of in de gymzaal plaats. Het gemeentelijk budget hiervoor moet nog definitief bekrachtigd worden.

IKC Middelsee wordt in 2023 opgeleverd. Er zijn met de aannemer en de gemeente goede afspraken gemaakt in een vastgelegde overeenkomst met betrekking tot de kostenstijgingen door de oorlog in Oekraïne. Gezien het stadium van de bouw en het positieve saldo bij de posten onvoorzien en meer/minderwerk is er alle vertrouwen in een goede financiële afwikkeling. De gemeente Leeuwarden heeft het IKC-terrein en de schil daaromheen in goed overleg met de bouwheer in een aanbesteding uitgezet. Er ligt een overeenkomst onder waarin het bedrag van de bouwheer hiervoor gemaximaliseerd is.

Er ligt een risico bij de gestage groei van leerlingen in dit IKC met leegstand ten gevolge. Dit heeft te maken met stagnatie in de bouw. We zitten niet in een crisis zoals 2008, maar zien wel een afnemende kooplust door dalende prijzen, stijgende rente en onzekerheden in de maatschappij en wereld van vandaag. Over de leegstand en de kosten moeten we goede afspraken maken met de gemeente Leeuwarden en zullen ruimtes mogelijk verhuurd worden aan andere onderwijsinstellingen.

Interne beheersing en risico's

Door interne controle wordt zoveel mogelijk risico uitgesloten. Deze controle uit zich door verantwoordelijkheden op verschillende niveaus binnen de organisatie neer te leggen. Het begint binnen het bestuur, waar de Directeur/bestuurder periodiek verantwoording moet afleggen bij het toezichthoudend bestuur. De hiervoor benodigde gegevens worden aangeleverd door de Centrale Dienst. Hier is al gecontroleerd of de bedrijfsprocessen op de juiste wijze zijn afgehandeld, de informatievoorziening betrouwbaar is en de wet- en regelgeving is nageleefd.

Binnen PCBO Leeuwarden e.o. is de verantwoordelijkheid voor bepaalde budgetten gedelegeerd. Voor het onderwijsleerpakket, teambuilding en nascholing is de schooldirecteur verantwoordelijk, de overige zaken worden allemaal bovenschools geregeld.

Verder is er een strikte scheiding tussen het klaarzetten van betalingen en het goedkeuren en uiteindelijk versturen van deze betalingen.

Inzet aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid.

Werden voorheen in principe de achterstandsscores per leerling bepaald, nu wordt deze score omgerekend met een formule om te komen tot achterstandsscores per school. Voor onze stichting vallen de volgende scholen onder deze regeling: IKC Prins Constantijn, IKC Prins Maurits en IKC De Kinderkoepel. Voor 2022 is in totaal aan € 609.227 achterstandsgeld ontvangen. Dit geld is door de betreffende scholen in hun eigen formatie ingezet zoals het ook beschikbaar is gekomen.

Uitkeringen na ontslag

Binnen de stichting zijn er geen eigen wachtgelders.

Pas nadat het Participatiefonds akkoord heeft gegeven op een mogelijk ontslag, wordt ook daadwerkelijk ontslag verleend.

3. Maatschappelijke thema's

3.1 Strategisch personeelsbeleid

Over dit thema, aangewezen door de Minister van OCW, moeten schoolbesturen zich op grond van de [Regeling jaarverslag](#) nader verantwoorden.

- Hoe is het personeelsbeleid afgestemd op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan? Zie paragraaf 2.2, doelen en resultaten. Specifiek kan hier nog worden benoemd dat professionalisering op basis van de strategische ambities wordt ingezet op teamniveau en individueel niveau. Daarnaast wordt ingezet op basis van de speerpunten van de school conform het schooljaarplan. Er is een relatie met het scholingsplan. PCBO stelt

veel geld voor scholing beschikbaar. Hoewel de middelen uit de voormalige prestatiebox lumpsum worden toegekend, oormerken we een groot deel voor scholing en professionalisering.

- Hoe wordt het personeelsbeleid geïmplementeerd, gemonitord en geëvalueerd?
Het stichtingsbeleid is ontwikkeltaal binnen de gehele organisatie en op alle scholen. Het personeelsbeleid moet de doelen van het stichtingsbeleid ondersteunen. Dat gebeurt met maatwerk. Denk hierbij aan de diversiteit van de scholen zelf en de wijken waarin ze onderwijs verzorgen. De inzet en kaders staan in het Bestuursformatieplan. Monitoring en evaluatie vinden plaats aan de hand van de IK-ZO kwaliteits- en ontwikkelkaarten, tevredenheidsonderzoeken, een jaarlijkse personeelsenquête, POP-, ontwikkel-, en ambitiegesprekken, professionele leergemeenschappen (PLG's) op thema en op schoolniveau en expertisegroepen op stichtingsniveau.
De kwaliteit wordt via trendanalyses gevolgd.
- Hoe is de dialoog over het strategisch personeelsbeleid met leraren en schoolleiders ingericht?
Via het systeem IK-ZO vindt de gesprekkencyclus plaats. In werkgroepen van directeurs worden beleidsvoorstellen strategisch personeelsbeleid uitgewerkt. De cao is daarbij tenminste richtinggevend.

3.2 Werkdruk

Over 2022 hoeven we geen verantwoording meer geven in het jaarverslag over de inzet van de werkdrukmiddelen. Het is goed dat deze middelen structureel in de bekostiging zitten. Omdat ze helpend waren. We houden ze op formatieoverzichten nog inzichtelijk om het gesprek erover te blijven voeren.

De werkdruk is inmiddels op andere wijze voelbaar geworden. Corona, het lerarentekort, niet gemist kunnen worden, de druk, balans in jonge gezinnen, korte lontjes als maatschappelijke ontwikkeling,

- Nog even de belangrijkste inzet van de extra middelen: Meer handen in de klas (OAS), inzet van vakleerkrachten, het vrij roosteren van leerkrachten voor collegiale consultatie of lesson study, conciërge, extra digitale middelen, prioritering en uitbesteding van taken op activiteitsniveau.

3.3 Sociale Veiligheid

Gezien de extra aandacht voor racisme en discriminatie, pesten, veiligheid van LHBTI'ers en seksueel grensoverschrijdend gedrag is sociale veiligheid een belangrijk thema. We geven dit aandacht onder de noemer Burgerschap. Identiteit en Burgerschap versterken elkaar. We hechten zeer aan de vrijheid van onderwijs (art. 23 van de grondwet), maar laten artikel 1 van de grondwet eraan vooraf gaan.

De scholen geven inhoud aan Burgerschap en volgen de sociale veiligheid van medewerkers en leerlingen. Er worden programma's gebruikt voor de sociaal emotionele ontwikkeling. De school kiest het best passende. Ook wordt er aandacht gegeven aan diversiteit. (Prenten)boeken hierover, al dan niet met introductie, krijgen een plek in de school of klassenbibliotheek. Aankomende jaren zal er een meldpunt worden gecreëerd voor ouders en leerlingen, komt er een meldplicht sociale onveiligheid voor scholen en wordt de jaarlijkse monitoring uitgebreid en verdiept. Wij zullen de scholen daarover via de schoolgids laten communiceren. Er is binnen de directieraad een werkgroep Burgerschap gevormd die dit op de agenda blijven zetten. Het moet in het DNA van de school komen, niet op afvinklijstjes van de inspectie.

3.4 Nationaal Programma Onderwijs

Verantwoording NPO-middelen:

Net als in 2021 (à € 700 p/II) zijn er in 2022 zijn er extra middelen ontvangen om de opgelopen achterstanden of vertraging in coronatijd gericht aan te pakken en te herstellen, de NPO-middelen à € 500 p/II. Binnen de stichting is er een nieuw format opgesteld. Op basis van evaluatie van het eerste jaar, belemmerende en versterkende factoren, nieuwe inzichten en data is er tot aanvullende planvorming gekomen op schoolniveau. Daarvoor is de instemming van de medezeggenschapsraden van de scholen gevraagd alvorens het aan het bestuur ter definitieve vaststelling voor te leggen. Uitgangspunt daarbij was dat alle middelen door de school konden worden benut op basis van een stappenplan, onderdeel van het format. Het format was een handreiking. Binnen het format is de verbinding gemaakt met het jaarplan en het scholingsplan. Met deze integrale benadering is het als totaalplan ingediend. Een aantal scholen neemt een stukje budget mee naar 2023-2024. Bovenschools is er niets van de middelen besteed of afgeroomd.

Stappen:

De interventies in 2021-2022 hadden betrekking op de eerste analyse. De schoolscan en de menukaart hebben geholpen om met de goede analyse gerichte interventies in te zetten.

De keuzes waren gerelateerd aan cognitie, maar ook gericht op de sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. De besteding heeft vooral een personele invulling gekregen in de vorm van extra handen in de klas en klassenverkleining. Maar er zijn ook vakleerkrachten aangesteld, vooral op het gebied van sport. Een enkele school heeft ingezet op pleinrichting met specifieke aandacht voor motorische ontwikkeling. Er zijn methodieken aangeschaft met het oog op de sociaal-emotionele ontwikkeling. Er zijn door enkele scholen extra devices en programma's aangeschaft. Leerkrachten hebben meegedacht over de gewenste uitwerking op basis van de analyses in alle groepen.

In 2022 is er 25,86 wtf aan extra werknemers op NPO benoemd.

3.5 Passend onderwijs

In 2019 is het [Beleid Passend Onderwijs 2019-2023](#) vastgesteld met de doelen voor die planperiode.

Conform de regelgeving verantwoorden we ons over Passend Onderwijs op grond van de [Regeling jaarverslag](#). Er ligt vanuit het SWV Passend Onderwijs Friesland een nieuw ondersteuningsplan, vastgesteld in 2022.

- Aan de volgende doelen in het kader van passend onderwijs heeft het bestuur middelen vanuit de lumpsum uitgegeven:
Ten behoeve van de formatie op schoolniveau; ten behoeve van onderwijs aan hoogbegaafde kinderen; ten behoeve van een leerkracht plusklassen; ten behoeve van scholing en masterclasses.
- Aan de volgende doelen in het kader van passend onderwijs heeft het bestuur de middelen, € 949.321,--, vanuit het samenwerkingsverband volledig uitgegeven en wel aan de volgende componenten:
Personeel: orthopedagoog (6 dagen), een onderwijskundig beleidsmedewerker (4 dagen); aanvragen arrangementen extra ondersteuning; lichte ondersteuning (€ 100 per leerling naar de scholen); materiële kosten.
- Er zijn extra middelen ontvangen om aandacht te geven aan kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn, te weten € 71.813.
- Hoe het bestuur, in samenwerking met de stakeholders, tot de genoemde doelen is gekomen
Op basis van gemaakte afspraken in het Ondersteuningsplan Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Fryslân; Het PCBO-beleid met instemming van de GMR betreffende het aanwenden van deskundige beleidsmedewerkers: korte lijnen beleid, implementatie, borging, ondersteuning op de werkvloer; Handelingsgericht Werken volgens een duidelijke cyclus en Oplossingsgericht Werken; Voltijds onderwijs aan hoogbegaafde kinderen; samenwerking gemeente Leeuwarden Sociaal domein, inzet jeugdondersteuner, bekostigd door de gemeente (2/3) en door het bestuur (1/3). IB-ers; expertisegroepen, o.a. gedragspecialisten.
- Hoe het bestuur borgt dat het ondersteuningsaanbod in de school op papier aansluit op dat in de praktijk
PCBO heeft een eigen Ondersteuningsteam (OT). Daarin hebben een onderwijskundig beleidsmedewerker en twee orthopedagogen zitting. Door het OT worden in wisselende samenstelling startgesprekken gevoerd met de scholen. Preventief en ook al een ondersteuningsaanbod te noemen. Is er een extra ondersteuningsaanbod voor een leerling nodig, dan wordt een voorstel met motivatie, de inzet en het tijdbestek geformuleerd en aan de directeur/bestuurder voor akkoord voorgelegd. De begeleiding wordt gevolgd en geëvalueerd.

3.6 Onderwijsachterstanden

Inzet aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid.

Werden voorheen in principe de achterstandsscores per leerling bepaald, nu wordt deze score omgerekend met een formule om te komen tot achterstandsscores per school. Voor onze stichting vallen de volgende scholen onder deze regeling: IKC Prins Constantijn, IKC Prins Maurits en IKC De Kinderkoepel. Voor 2022 is in totaal aan € 560.445,-- achterstandsgeld ontvangen. Dit geld is door de betreffende scholen in hun eigen formatie ingezet zoals het ook beschikbaar is gekomen.

4. Verantwoording financiën

4.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief/continuïteitsparagraaf

Leerlingen

	Vorig jaar (T-1)	Verslag jaar (T)	T+1 (01-02-2022)	T+2 (01-02-2023)	T+3 (01-02-2024)
Aantal leerlingen	3199	3129	3339	3283	3256

Het kunnen starten van een school in de nieuwe wijk Middelsee is van wezenlijk belang en is nu nog niet in de planning meegenomen. Gepland is dat deze school in 2023 opgeleverd moet worden. Dit zal zijn weerslag dan in de cijfermatige ontwikkeling hebben van onze stichting.

Het aantal leerlingen is bepaald door de cijfers van 0-4 jarigen van de Gemeente Leeuwarden te koppelen aan het belangstellingspercentage van de scholen. Dit is de basis voor de bekostiging voor de leerlingen vanaf 4 jaar. Deze gegevens zijn meegenomen in het meerjarig perspectief van de staat van baten en lasten en de balans.

Vanaf 2023 krijgen wij een bekostiging die volledig per kalenderjaar gaat. Tot 2023 was de materiële bekostiging per kalenderjaar en het personele deel per schooljaar. Voor de aantallen in de continuïteitsparagraaf heeft dit grote gevolgen. T-1 zal dan in dit verslag gaan om 1 oktober 2020, verslagjaar (T) om 1 oktober 2021 en T+1 om 1 februari 2022. Dit wordt de basis voor de bekostiging van 2023. T+2 is 1 februari 2023 en T+2 is 1 februari 2024. Tussen de teldatum 1 oktober en 1 februari zitten echter 4 maanden, waardoor de cijfers grote verschillen laten zien door de tussentijdse instroom. De krapte van de arbeidsmarkt zal van invloed zijn op deze cijfers. Ondanks dat het aantal kinderen iets gaat dalen (zonder nieuwbouw) zal het aantal groepen niet meteen worden aangepast aangezien krimp op dat moment over de volle breedte van de stichting gaat. We investeren in voldoende leraren om het lerarentekort het hoofd te bieden. Door het onderwijs anders te organiseren en meer medewerkers in te kunnen zetten investeren we in onderwijsassistenten en het opleiden van een aantal tot lerarenondersteuner. Aangezien er door de extra NPO gelden enorm in personeel is geïnvesteerd, loopt het totaal aantal personeelsleden weer wat terug.

Aantal FTE	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3
Bestuur / management	23	22	22		
Onderwijzend personeel: leraren	182	199	190		
Ondersteunend personeel: Centrale dienst, onderwijsassistenten, lerarenondersteuners, conciërges	53	55	52		

4.2 Staat van baten en lasten en balans

Staat van baten en lasten in meerjarig perspectief

	Vorig jaar (T-1)	Begroting verslagjaar (T)	Realisatie verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbijdragen	21850	22524	25896	24099			3372	4046
Overige overheidsbijdragen en subsidies	671	21	8	0			-13	-663
Baten werk in opdracht van derden	0	0	0	0			0	0
Overige baten	384	136	660	311			524	276
TOTAAL BATEN	22905	22681	26564	24410			3883	3659
LASTEN								
Personeelslasten	19022	19233	22578	21812			3345	3556
Afschrijvingen	552	601	578	548			-23	26
Huisvestingslasten	1313	1399	1368	1408			-31	55
Overige lasten	1882	1279	1827	1269			548	-55
TOTAAL LASTEN	22769	22512	26351	25037			3839	3582
SALDO								
Saldo baten en lasten	136	169	214	-627			45	77
Saldo financiële baten en lasten	1	0	2	0			2	1
Saldo buitengewone baten en lasten	0	0	0	0			0	0
TOTAAL RESULTAAT	137	169	216	-627			47	78

Zie de toelichting bij paragraaf 3.1 ontwikkelingen in meerjarig perspectief

De grootste verschillen bij de baten tussen de begroting voor het verslagjaar en de realisatie voor het verslagjaar zijn de volgende:

- De Rijksbijdragen zijn door OC&W flink verhoogd namelijk met 3372 K. Dit komt met name door het extra geld dat is ontvangen m.b.t. NPO middelen bedoeld om achterstand m.b.t. corona weg te werken. Daarnaast is de CAO aangepast om de salariskloof tussen PO en VO weg te werken. Alleen voor de aanpassing van de salarissen is al bijna 2000 K extra binnengekomen.
De opvang van kinderen uit Oekraïne zorgt voor een personele vergoeding van 585 K. Uiteindelijk zijn deze baten ook te vinden bij de extra lasten.
De schoolrekeningen veroorzaken ook altijd grote wijzigingen in de begroting. Alle inkomsten en uitgaven van schoolrekeningen (voor o.a. schoolreisjes e.d.) moeten via de exploitatie van de stichting worden verantwoord. Zowel voor de baten als de lasten zorgt dit voor een verschil van ongeveer 380 K.
- Daar waar bij de baten extra gelden zijn ontvangen m.b.t. corona-achterstand en salarisaanpassingen, zijn deze ook bij de lasten aanwezig. Ook hier een verschil van 3345 K.
De huisvestingslasten zijn iets lager, de grootste oorzaak hiervan is het stopzetten van de ingeplande tussenrondes i.v.m. corona voor het sanitair.
De ontstane verschillen bij de overige lasten worden ook hier mede veroorzaakt door de schoolrekeningen

Balans in meerjarig perspectief

Zie de toelichting bij paragraaf 3.1 ontwikkelingen in meerjarig perspectief

	Realisatie vorig jaar (T-1)	Realisatie verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
ACTIVA					
VASTE ACITVA					
Immateriële vaste activa	0	0	0		
Materiële vaste activa	3031	3487	3490		
Financiële vaste activa	0	0	0		
Totaal vaste activa	3031	3487	3490		
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden	0	0	0		
Vorderingen	1647	1323	1300		
Kortlopende effecten	0	0	0		
Liquide middelen	5237	6753	6106		
Totaal vlottende activa	6884	8076	7406		
TOTAAL ACTIVA	9915	11563	10896		
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	4576	3816	3816		
Bestemmingsreserve publiek	1031	2093	1466		
Bestemmingsreserve privaat	551	466	466		
Totaal eigen vermogen	6158	6375	5748		
VOORZIENINGEN	235	263	263		
LANGLOPENDE SCHULDEN	0	0	0		
KORTLOPENDE SCHULDEN	3522	4925	4885		
TOTAAL PASSIVA	9915	11563	10896		

4.3 Financiële positie

Kengetallen

Kengetal	Realisatie Vorig jaar (T-1)	Realisatie Verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3	Signalering
Solvabiliteit 2	64,5%	57,4%	52,8%			Streefnorm 50%
Liquiditeit	1,95	1,64	1,51			Streefnorm 1,2
Rentabiliteit	0,58%	0,81%	-2,57%			Streefnorm 0%
Weerstandsvermogen	14,4%	11,2%	9,36%			Streefnorm 15%

Bovenstaande kengetallen voor de solvabiliteit zijn wat lager dan de cijfers van vorig jaar. De oorzaak hiervan is dat de vordering op het ministerie van 923 K afgeboekt moest worden, wat direct gevolgen heeft voor het eigen vermogen. Voor T+1 wordt verwacht dat er een negatief exploitatieresultaat ontstaat en van de publieke personeelsreserve wordt geboekt.

Reservepositie

Het bestuur beoordeelt de reservepositie van de stichting aan het einde van het verslagjaar op niveau. Voor risico's en risicobeheersing verwijzen wij u naar [paragraaf 2.5](#).

4.4 Gevolgen coronavirus

Dachten we m.b.t. het coronavirus eerst alleen in 2020 hier rekening mee te moeten houden, ook heel 2021 stond in het kader van corona en een deel in 2022 ook. Het hebben en gebruiken van goede ICT-middelen was zeer belangrijk. Daarnaast waren wij m.b.t. de extra schoonmaakwerkzaamheden genoodzaakt dit de helft van 2022 nog tussen de middag uit te moeten laten voeren. Er is vanuit het Ministerie veel extra geld binnengekomen waarvoor bijna uitsluitend personeel is benoemd. Doel hiervan was de ontstane achterstand z.s.m. weg te werken.

4.5 Signaleringswaarden 2022 n.a.v. de balanscijfers

De manier waarop OCW deze cijfers voor de eerste keer heeft berekend, wijkt af van de wijze waarop de PO-raad heeft geadviseerd. De PO-raad houdt namelijk rekening met een sectorspecifieke signalering, terwijl OCW een algemene signalering hanteert.

Het feitelijk eigen vermogen (EV) wordt berekend door het Totaal EV € 6.374.755,- te verminderen met het privaat EV € 466.343,--. Dit komt op € 5.908.412,- Dit wordt vergeleken met een berekening van de Materiële Vaste Activa (MVA), de aanschafwaarde van eventuele gebouwen die in eigen bezit zijn en een liquiditeitsbuffer. In totaal gaat het dan om € 4.458.560,- In dit geval is er € 1.449.852,-- teveel EV, een ratio van 1,38.

De begroting voor 2023 laat een negatief saldo zien van 627 K. Daarnaast zijn de ontvangsten veel lager, ook door de NPO-gelden. Met dat tekort zou de signaleringswaarde 1,07 zijn.

Signaleringswaarden:	2022	2023
baten	€ 25.896.046	€ 24.099.178
Boekwaarde MVA -/- gebouw	€ 2.950.165	€ 2.950.165
aansch.gebouw*50%*1,27	€ 213.593	€ 213.593
Liq.buffer	€ 1.294.802	€ 1.204.959
Sign.waarde	€ 4.458.560	€ 4.368.717
	Poraad	Poraad
Eigen Vermogen	€ 6.374.755	€ 5.748.000
privaat EV	€ -466.343	€ -466.343
Feitelijk EV	€ 5.908.412	€ 5.281.657
resultaat	€ 263.000	€ -627.000
	€ 6.171.412	€ 4.654.657
ratio	1,38	1,07

4.6 Financieel jaarverslag

[Het financieel jaarverslag 2022.](#)